

ORÉMUS KÁLMÁN

**ALKOTNI
MINDHALÁLIG**

TESTVÉRI KOTTÁK

Acádi Elek, a szilágyosmónyi RMDSZ-szervezet elnöke, Nyirbátor római baráti lakóközösségének tagja.

Noha a Magura alatti város nyírségi kávsóros testvérelőnése, egy valaminek közös Fialaf költőink új terméséből

OREMUS KALMÁN:

A HOLNAP KÜSZÖBÉN

Az aggodásod add nekem, Ha kiapadt az értelem, A lendületet döf belém, Ha megtorpanna a Regg, Csaid majd felem a h, Ha életemnek erede, Onbizalmadat szórd, Ha zátonyra fut a P, Nyisd fel hályogos szemem, — csak tapogatom éneket, Acélozd meg a merszenet, Hogy merjek felni érteket, Ahogy ez óhaj-dadogást, Szépszemül — jövő rajzol, Ugy szőlők velem majd, — együtt szöve a Diadal

OREMUSZ KALMÁN:

BIZTATO

és ne feledd, — győrd és simogató tetek játszanak benned, egymással s veled, Szorítsd hát ezívetet a tollhoz, Kalapáchoz, franciákulcsos, huzartó és szerető szőzőh, Elmédben és karodban tiszta csillagossá csitul a szikra, és koromsórt éljen csillagok csókját veri vissza.

REPEDÉSEK A SZAKR... Az emberek aggodalma teljesen baleset fűtők szenvedést okozhat...

PROBLÉMÁK ÉS ESEMÉNYEK

MEGKERDEZTÜK:

gyermek, állónak családában az... az óvodai díjazás... az óvodai díjazás... az óvodai díjazás...

ÚJ ÓVODAI DÍJZABÁS?

Már az a közművelődési munkatárs... az óvodai díjazás... az óvodai díjazás... az óvodai díjazás...

ÉVGYÜRÜK

életem... No, no, János, de... hát felépíttem... közre hozza? Vagy... mert azonosítom... diplomáim...

Handwritten signature: Molluole

de illeműd, komoly legényke ül velem szemben, aki olyan formált mondatokkal válaszol kérdéseimre, mintha világ nyitját adt volna. Pedig *Kudas Ádám*, Tinódi Sebestény Ános Iskola és Zeneiskola negyedik C. osztályos tanulója saját lása szerint igazolós típus, pedig ifjú kora ellenére számos árgyi versenyen volt már alkalma megjelödni. Nemrég különösen kiemelkedő eredményt ért el, kategóriájában megnyerte a II. New York tehetségkutató verseny megyei díját. Pedig eleinte németet tanult, csak később nyelget át az őr. Igaz, ez inkább csak a kivételnek számára jelentett meglepetést, 1 a novemberben megrendezett első fordulónál, amikor írásbeli próbatételeket kellett megoldani, szintén az első helyen végzett. Tanára, *is Andrea* tavaly figyelt fel tehetségére, és azóta kiemelten segíti a születését. Neki nagyon sokat köszönhet Ádám, mint ahogy *Csóká né és Emőd Zoltáné* tanárnőnek is. — **Ugyanis rendkívül sokoldalú gyerekek.** Az angol mellett a művészetek és a matematika tartozik a kedvencei közé, de az őt szereti olvasni és rajzolni is. A regényeket, a meséket és a gyűjteményeket egyaránt kedveli. Sőt, verseket ír, melyek java szerezten napvilágot lát az iskolás évente megjelenő kiadványában, kiadványában. Verseit is bizonyították tájékozottságát, sokirányú készségét. Az "Atilla király" példál az ismert mondat dolgozza fel: *Ha nagy király volt valaha, úgy hívták, hogy Isten ostroma, mert az volt Isten kardja, máis is így tartja ez a monda.* — **Ilyen szerteágazó érdeklődés mellett bizonyára nem lesz majd nyú választani a lehetőségek közül, de jelenleg számítástechnika és orvos szeretne lenni.** Persze, igazán ráér még dönteni a választásról. Abban azonban biztos lehet, hogy a család messzei támogattja majd terveit megvalósítását. Édesanyja óvónő, sajátja egy nemzetközi cég területi képviselője, az őcsike pedig ves. Vele néha össze szoktak venni, de inkább csak játékból. — **Az anyuka elmondása szerint Ádámmal veleszületett a nyakaris.** Már évekket ezelőt naponta előfordult, hogy ha egy angol kifejezést hallott, illetve látott a televízióban, akkor addig bújta a szótár, míg rá nem jött, hogy mit jelent magyarul. Ugyanígy kitartással kutattat a könyvekben, ha valamilyen más kérdésre szeretett volna választ kapni. Pedig nem nagyon volt kitől példát venni, mivel a családban eddig senki sem érdeklődött különösebben az idegen nyelvek iránt. Am az az kiderült, hogy a versenygyőztes legényke meglehetősen önálló egyéniség, ha valami nem érdekli, arra aligha lehet rávenni. — **Ma még nem lehet megőszölni, hogy pályát fut majd be Ádám.** Am az biztos, hogy megzelle a tudás örömét, és minden remény megvan arra, hogy sokoldalú, értékes ember váljék belőle. És az ő korában talán nincs is ennél fontosabb. — **Oremus Kálmán**

A Továbbtanulási Alapítvány Kuratóriumának TÁJÉKOZTATÓJA

Alom az élet, alom a lét, Eléred egyszer majd reggelét. Mi rossz - csak volt, s mi megmarad, nem érzed azt már megmagad! (Boralmnak Kalbalmnak Tli)

Nyíri Tükör

Szerkesztőség: 4300 Nyirbátor, Édesanyák u. 1. Tel: 06-30/9389-960
Lapkiadó-szerkesztő: Oremus Kálmán
Nyomdai előkészítés, design: SCH Stúdió, Nyirbátor
Nyomdai munkálatok: Bátor Print

IGAZ SZÓ

70 ÉVESEK VAGYUNK

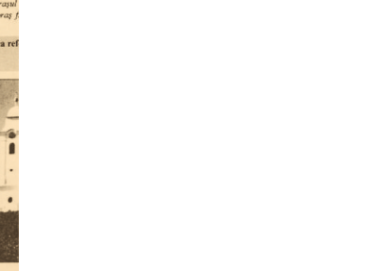
ANYA

OREMUS KALMÁN

Ha csókol, megvárja ezt... **Regiósi, baráti szomszédosság**
Március 15-e Zilah megemlékezés a szomszédokkal... **Megújul a torony**
Hamarosan megújul a Nyirbátor jelképeinek szülőháza... **Bürcica ref**

Handwritten notes and signatures on the right side of the page.

Latá art Vecinátun nála priet
A sörháza... **Bürcica ref**

Orémus Kálmán

Alkotni mindhalálig

Magánkiadás
Petneháza, 2022

Orémus Kálmán
Alkotni mindhalálig

Borítóterv
Orémus Eszter

Grafika
Laszip Levente István

Fotók
magánarchivum

A szöveget gondozta
és a kötetet összeállította
Nagy Zsuzsa

Copyright © Orémus Kálmán örökösei, 2022
E-mail: oremus59@gmail.com
ISBN 978-615-01-7747-2

Dr. Gyölkös

Munkács, 1959. június 10. – Petneháza, 2022. február 26.

A VÉGZET TENYERÉN

Csontig hasító fehérségben
ülünk a végzet tenyerén,
lábunk lelóg a semmiségbe,
szemünk gödrében pislá fény.

Régmúlt szerelmek bársonyából
rongyokat őrzünk, férceket,
a holt idő már nem varázsol,
árnyak fedik a fényeket.

Kiszáradt már a jövő kútja,
benne holt vágyak, egyebek,
csak unokáink tarka csokra
jelzi: itt voltunk veletek.

ÖKÖL ÉS TENYÉR

ÖKÖL ÉS TENYÉR

Kicsinyke voltam és kevés,
ökölbe szorított verés
voltam mielőtt
elém sodort
a végzet.

Mint szükös, kemény
csigaházból
dugtam ki fejem
a magányból,
s ökölbe szorult
kezemet
félve nyújtottam teneked.

Bátor voltál,
vagy csak kíváncsi?
Sosem fogom már
kitalálni,
óvtad öklöm nyitott
tenyérrel,
oldottad görcsét
szenvedéllyel,
s elhintetted a szelíd álmot,
ahol addig harag virágzott.

Kinyílt az ököl
és tenyér lett,
mely tenyereddel összeérhet,
aztán az ujjak is indultak,
ujjaidhoz hozzásimultak,
hozzásimultak, megeredtek,
többé soha el nem
eresztlek.

elhintetted a szelíd álmot,
ahol addig harag virágzott

„Vannak emberek, akik befészkelik magukat az emlékezetünkbe...”

Orémus Kálmán.

Pedagógus, tolmács, újságíró, költő, novellaíró, publicista, közíró, alpolgármester, blogger. Mindenekelőtt és főként: férj és apa. Mindezek mellett és folyamatosan: véleményvezér. *„Rendkívüli olvasottsága révén szinte mindenhez hozzá tudott szólni”* – méltatja őt újságíró-munkatársa, Turányi József.

Tanítócsaládba született, az Orémus-nagyapa és a szülők is pedagógusok, a választott pálya így nem meglepő, ám nem ez az egyetlen párhuzam.

Nincs helye ott, ahol nincs a véleménynek szabad útja, jelentette ki a harmincas években Felvidéken a szász származású Tonhaizer-nagyapa – mondom a magamét, jelenti ki az unoka jó nyolcvan év múlva. Szüleim nem gondolták volna, hogy fiúk közéleti ember lesz, újságíró és politikus, írja a nagyapa visszaemlékezéseiben – és valószínű, ő sem gondolta, hogy unokájából ugyanúgy közéleti ember lesz, újságíró és politikus; és csak úgy mint ő, alpolgármesterként szól majd a lakóhelyén élőkért, élőkhez.

Újságíró, politikus, pedagógus. Minden útját bejárta az örökül kapott sorsnak, sőt még annál is többet: valóra váltotta nagyapja tervét, családjával az anyaország lakóivá lettek. Mindkét út fordulatossá és küzdelmes, még akkor is, ha száz évvel ezelőtt olykor egészen mást jelentett küzdeni.

Bárcsak vonhatnánk párhuzamot a szép hosszú életük között is, ám a sors rövidre szabta Kálmán idejét közöttünk, fájdalmasan rövidre. Rövidek életének megállóit, kitérőit is, azonban a nyomok, melyeket benne és a közösségben hagyott az idő, mégis meghatározók, éppen úgy, ahogy az Amerikai kitérés című novellában jegyzi fel nekünk: *„Vannak emberek, akik befészkelik magukat az emlékezetünkbe, életfogytiglani nyomokat hagynak bennünk még akkor is, ha csak napokra vagy akár csupán néhány percre sodort velük össze az élet.”*

Vannak, bizony. E kötet pedig időtlenné tágítja az emlékezetet.

Köszönettel tartozunk a családnak, akik a könyv megjelenését lehetővé, egy élet művét pedig közkinccsé tették.

A szerkesztő

Az Orémus-család: Eszter, Kálmán, Marina, Andris és Emese

Magamról

Kárpátalján születtem 1959-ben, tanítócsaládban. 1981-ben szereztem diplomát az ungvári egyetem magyar nyelv- és irodalom karán. Három évig tanítottam, majd 1984-ben kerültem az egyetlen magyar napilap, a Kárpáti Igaz Szó szerkesztőségébe. Szinte megalakulása óta tagja voltam a József Attila Irodalmi Stúdiónak. Szépprózai írásaim a helyi sajtóban és antológiákban jelentek meg.

1990 végén települtem át családommal Magyarországra. Tanítottam, majd a Kelet-Magyarország munkatársa lettem. 1996 óta szabadúszó újságíró vagyok.

Írásaimat többek között a Kelet-Magyarországban, a Szabad Földben, a Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemlében, a Nagyvilágban, a Comitátusban, a Kárpátaljai Hírmondóban, az aradi Havi Szemlében és a Nyírségi Gondolatban, illetve számos online-magazinban publikáltam.

Első novelláskötetem 2012-ben jelent meg Árpád vezér Európában címmel. A www.ok59.blogspot.com címen blogot működtetek, ahol elsősorban a saját írásaimat közlöm. A közösségi oldalon a blog olvasói csoportja több mint nyolcszáz tagot számlál. Egyik írásommal díjat nyertem az Előretolt Helyőrség és a Petőfi Irodalmi Ügynökség Trianon 100 pályázatán.

Nős vagyok, három gyermek apja.

*„Az igazi kincsek nem a földben vannak,
hanem az emberekben.”*

Mindhalálig

Egy gyönyörű vasárnapi hajnalon született. Kicsiny volt, töpörödött, ráncos bőrű. Felsírt, mellette mosolyogtak.

- Olyan szép vagy, és annyira jó gyerek! - mondta később anya, majd magához ölelte.

- Rossz fiú vagy, sohasem akarsz délután aludni! - korholta az óvó néni.

- Rohadt egy kölyök ez, mindig letépi a virágaimat! - szólt a szomszéd bácsi.

Múltak az évek, kamaszodott.

- Gyere le focizni! - kérelték a haverok. - Tudod, hogy te vagy a legjobb, nélküled semmi esélyünk.

- Soha nem lesz belőled semmi - legyintett lemondóan Kovács tanár úr. - Lusta vagy, és még szemtelen is.

- Imádlak - rajongott Hédike az 10. á-ból.

- Egy mamlasz vagy - húzogatta a száját Helénke a 11. b-ből.

Aztán mégis felvették az egyetemre, meglett a diploma is.

- Örüljön, hogy felvettük, tudja, hányan jelentkeztek erre a helyre?! - nézett rá szigorúan az első főnöke.

- Örüljenek, hogy megszereztek! Tudod, hogy milyen nehéz manapság ilyen jó munkaerőt találni? - mondta a korábbi tanára.

Talán neki volt igaza.

- Zseni vagy, imádlak - mondogatta neki Elvira szerelmük hajnalán.

Aztán összeházasodtak, jöttek a gyerekek. Valahogy minden olyan fáradt lett.

- Egy élhetetlen lúzer vagy, utállak! - kiáltott fel egy estén ugyanaz az Elvira.

- Apa egy hős! - ellenkezett dühösen a lánya, és elsírta magát.

- Apa lúzer, apa lúzer! - kiabált a fia, és odabújt az anyjához.

A válás után néhány évvel találkozott Ágival.

- Zseni vagy, imádlak! - mondogatta a lány, de ő valahogy most már nem tudott ennek örülni.

- Zseni vagy, de én nem zsenit akarok hanem, egy férjet - szólalt meg Ági egy este.

Többé nem látta.

Lassan lépkedett fölfelé a ranglétrán. Belekóstolt a politikába is, egyéni jelöltként indult a helyi választásokon.

- Ez egy fasiszta - állapították meg róla a baloldaliak.

- Gátlástalan hazaáruló - tettek rá jobbról egy lapáttal, s végül egyáltalán nem bánta, hogy az egészszéből kimaradt.

- Remélem, főnök - szólalt meg egy napon a legkedvesebb munkatársa, akit annak idején még ő hozott a céghez -, sokáig közöttünk lesz még, hiszen maga nélkül megállna itt az élet.

Másnap a bezárt ajtón keresztül hallotta, amint ugyanez az ember azt mondja a titkárnőnek:

- Mikor akar ez már nyugdíjba menni? Azt hiszi, nélküle megáll az élet?

Egyre többet betegeskedett, napról napra fogyott az erő.

- Őszinte leszek magához, nagyon súlyos az állapota - mondta a professzor a kivizsgálás után.

- Ugyan, apuka, ne hagyja el magát, hiszen ez csak egy múló rosszullét - magyarázta zavart mosollyal a lánya, aki mielőtt meglátogatta, elbeszélgetett a professzorral.

Ő csak feküdt és feküdt a nagy, tiszta fehérségben. Lehullott róla minden, ami az elmúlt évtizedekben ráakódott. Eltűnt Kovács tanár úr és a szomszéd bácsi, Hédike és Helénke, a jobboldal és a baloldal. Kicsiny lett, töpörödött, ráncos bőrű.

Egy gyönyörű vasárnap hajnalon ment el. Talán mosolygott. Mellette felsírt valaki.

Chakogu meséi

Egyszer volt, hol nem volt, hosszú, hosszú évezredekkel ezelőtt történt az eset, egy távoli földrészén, ahol vad törzsek háborúztak egymással szinte megállás nélkül.

Az egyik legkisebb törzs a moáké volt. Ellenségeik annyit üldözték és rabolták már őket, hogy csupán néhány falatnyi élelmük és pár korty ivóvizük maradt. Ekkor törvényt hoztak, mely szerint azokat az öregeket, akik már nem bírnak harcolni és vadászni, meg kell ölni, elegánsabban fogalmazva: fel kell áldozni az isteneknek. Ám, hogy tudásuk ne vesszen el, az áldozati szertartásra csak azok után kerülhetett sor, hogy minden tudományukat átadták a fiataloknak. Egymás után zajlottak a szertartások, s a remegő kis öregek hamar beletörődtek a természet kegyetlen törvényébe: a gyengének pusztulnia kell. Egy napon, miután már hetek óta nem ejtett zsákmányt, az ősz Chakogut is a törzsfő elé idézték.

- Van-e valami, amit nem vihetsz magaddal a Napisten országába? - kérdezte Chakogutól.

Az öreg lázas fejtörésbe kezdett, mert igazából egyetlen fontos dologhoz sem volt különösebb tehetsége, de nagyon szeretett élni.

- Talán a meséim, melyeket a nagyapámtól tanultam - nyögte ki bizonytalanul.

- Hát jó - egyezett bele a törzsfőnök -, de csak olyanokat mondhatsz, amit egyikünk sem ismer.

És ő elkezdett mesélni. A többiek szájtátva hallgatták, egyet-egyét többször is el kellett ismételnie, hogy megtanulhassák. Ám az ősi történetek hamarosan elfogytak és neki még mindig semmi kedve sem volt meghalni. Nem tehetett mást, mindennap újabb és újabb mesét talált ki. Teremtő fantáziája sorra szülte a sárkányokat, varázslókat és tündéreket.

Egy napon az ellenség küldöttséget menesztett a moákhoz, hogy megtudja, mitől lettek ennyire békések. Otthon aztán elújságolták, hogy találkoztak egy szent emberrel, aki csodálatos történeteket mesélt. Nem sokkal később a két törzs örökre elásta a csatabárdot, és ettől kezdve közösen hallgatták Chakogu meséit. Hamarosan más népek is csatlakoztak hozzájuk, s ezzel megkezdődött Moa virágkora.

Eltelt néhány évezred, a tudósok kutatni kezdték, hogyan jöhetett létre egy ilyen bámulatosan fejlett és békés civilizáció? Beszéltek csodáról, földönkívüliekről, pedig csak annyi történt, hogy volt egyszer egy ember, aki nagyon szeretett élni.

A mindent látó ablak

Erzsi néni a falu szélén lakott, egy ócska kis düledező parasztházban, melyet még a nagyapja épített. Szinte kétrét görnyedve járt, legtöbbször bottal, de azért még rendben tartotta a kertet, ellátta a jószágot, elrakott, befőzött, hogy legyen mit küldeni az unokáknak. S amikor éppen nem dolgozott vagy imádkozott, kiült az első szobába az ablak mögé, ahonnan jó messze el lehetett látni. Bár sokszor ott is imádkozott.

És várt, egész élete egy nagy várakozás volt. Vagy inkább több nagy várakozás. Itt, a mindent látó ablak mögött. Még kislány volt, amikor apát elvitték katonának a háborúba. Az anyja akkor naponta idetelepedett az ablak mögé, őt az ölébe vette, és vártak. Meg imádkoztak. De apa nem jött. Soha többé nem jött. Valaki azt mondta, fogságban halt meg, valaki szerint ott maradt a Don-kanyarnál. De ők csak várták rendületlenül. Ki tudja. Hátha mégis...

Persze, ő akkor még semmit nem értett ebből. Csak azt, hogy apát elvitték, meg hogy anya szomorú és gyakran sírdogál. Ő meg együtt sírdogált vele. Egyetlen vigasza egy kicsikó volt a szomszédban. János bácsi gyakran megengedte, hogy megölelgesse, megsimogassa Kedvest. Mert így hívták a csikót. Ő meg simogatás közben a fülébe súgta a bánatát. Nagyon okos ló volt, sokszor még bólogatott is.

Aztán orosz katonák jöttek. Elvitték a Kedvest, az anyjával együtt. Ő meg ettől kezdve már a csikót is ott várta minden nap az ablakban. De nem jött az sem. Így teltek az évek, lassan felcseperedett. Szeretett volna továbbtanulni, de nem lehetett. Kellott a pénz. El kellett menni a gazdaságba, kapálni. Itt ismerte meg Szanyi Jóskát. Akkor már neki is lett szeretője. Aztán Jóskát elvitték három évre katonának. Őt is mindig ott várta az ablakban.

– Nem jön az már hozzád vissza! – mondogatták neki a többiek. – Hiába várod. Biztos elcsavarta a fejét valami orosz bárisnya, azok vadásznak a magyar fiúkra, mert náluk kevés a férfi.

De ő tudta, hogy Jóska visszajön, bár három évig nem látta, csak olykor kapott egy-egy levelet. Ült hát az ablakban, és várta. És egy napon meg is érkezett. Előbb csak egy homályos alakot látott az ablakból az esti szürkületben, aztán már a katonaruhát is ki lehetett venni. Akkor aztán úgy elkezdett zakatolni a szíve, hogy majdnem elszédült. Nemsokára össze is házasodtak, jöttek a gyerekek, előbb Péterke, aztán Ilonka. Csak az a nagy szegénység ne lett volna! Sokszor még kenyérre is alig futotta. Egy napon aztán

azzal jött haza Jóska, hogy embereket toboroznak oroszországi idénymunkára. Meg hogy háromszoros fizetést adnak. Persze, hallani sem akart róla, hogy elmenjen az ember, de az addig győzködte (azt a három hónapot csak kibírjuk, a gyerekeket fel kell ruházni iskola előtt stb.), hogy beadta a derekát. Ő meg ettől kezdve mindig az ablakban ült, bár tudta, hogy három hónapnál előbb úgysem jön vissza.

Aztán egyszer csak kapott egy hivatalos levelet. Ő nem tudott oroszul, de Kevei tanító úr lefordította neki. Az állt benne, hogy Jóskát szerencsétlenség érte, ráborult egy gép és meghalt. Már el is temették, mert a hazaszállítását nem tudták megoldani, de ha a család szeretné felkeresni a sírt, szívesen megmutatják.

Attól kezdve a gyerekekkel hármásban tengették az életüket, de azért minden nap kiült az ablakba, mert hátha mégis. Mindig van remény. A gyerekek felcseperedtek, egy kicsit könnyebb lett az élet. Elkerültek a városba, családot alapítottak. Előbb még gyakrabban jöttek, hozták az unokákat, később már csak ünnepre, születésnapra. Ő meg minden nap az ablakban ült, és várta őket.

Így is találták meg, a falnak dőlve, a kilincsbe kapaszkodva. Arca kisimult, földöntúli mosollyal nézett a semmibe. Összeszaladtak az emberek.

- Vajon kit látott jönni az úton, hogy ennyire örült? - szólt a szomszédasszony.

- Talán a Jóistent - tűnődött hangosan a tiszteletes úr. - Most vele van találkozója.

Majdnem család

A két öreg késő délután szinte minden nap kiül a panellakás erkélyére. A lakás a legfelső emeleten van, messzire ellátni innen, de ők mindig csak a szemközti házat nézik, pontosabban az egyik lakás ablakait.

- Megjöttek a gyerekek, láttam őket - szól a néni, aztán kényelmesen hátradől a párnázott székben, mintha színházi előadásra készülne. De előtte még megigazgatja magán a vastag plédet, már hűvösek az esték, korán sötétedik.

- Akkor mindjárt felkapcsolják a villanyt - bólogat elégedetten a beesett arcú öregember. - A múltkor lemértem, két perc alatt érnek fel a lakásba.

Azzal bemegy, kihoz egy kis távcsövet. A szemközti ablakban épp akkor villan fel a fény.

- Akarod elsőnek megnézni őket? - kérdezi a feleségétől, az meg hálás pillantással nyugtázza a lovagiasságot és birtokba veszi a gukkert.

Egy darabig meresztgeti a szemét, aztán felderül az arca.

- Petike már az asztalnál ül! Istenem, mindig ő a legéhesebb!

- Lehet, hogy nem is Petikének hívják - mondja az ura kedvetlenül.

- Lehet, de megegyeztünk, hogy mi így fogjuk hívni! Nem emlékszel? - csattan fel az asszony.

- De, emlékszem - szól megadóan az ura.

- Már Vicuska is megjött! Az anyjuk épp most rakja eléjük az ételt.

- Miféle ételt? Mit lehet ennyi idő alatt megfőzni? - csodálkozik az ember. - Na, add csak ide azt a távcsövet, hadd lássak valamit én is!

- Pizzát esznek. Biztosan útközben vették – mondja az öregasszony és átnyújtja a messzelátót.
- Pizzát? Mindig ezek a külföldi ételek! Mert az anyjuk lusta főzni – dohog az öreg.
- Egyáltalán nem lusta, csak nincs ideje! Tudod is te, milyen nehéz egy dolgozó nőnek? Igenis, gondoskodik a gyerekekről.
- Jó, jó, nem szóltam semmit – fúj visszavonulót az öreg. – Csak a múltkor is a hasukat fájlalták.
- Az minden gyerekkel előfordul. De te ezt nem tudhatod! – förmed rá a mama.
- Te sem tudhatod! – sziszegi az ember a fogai között.
Ettől megdermed a levegő és csönd lesz.
- Megvolt a vacsora – szólal meg egy idő után az ember, majd engesztelően hozzáteszi –, nesze, visszaadom a látcsövet.
- Most már minek? – legyint az asszony. – Úgyis bemennek számítógépezni a hátsó szobába. Oda meg nem látunk.
- Az igaz, de később még visszajönnek. Majd figyeljük őket. Petike néha itt tanul a konyhában.
- Majd figyeljük – bólogat a néni.
- Látod, milyen jó helyen vagyunk itt a legfelső emeleten? Minden nap láthatjuk a gyerekeket. Te meg még el akartál költözni.
- Ez igaz – bólogat elégedetten a mama. – Jó itt nekünk. Teljesen olyan, mintha lennének gyerekeink és unokáink. Majdnem olyan, mint egy család.

Férfiszag

Amálka és Teodóra, a két kis töpörödött öregasszony egy apró, ócska, udvari lakásban élt, a város közepén. Amálka férje, a nyalka huszártiszt, valahol az orosz fronton tűnt el. Felesége nagyon sokáig várta, aztán beletörődött a megmásíthatatlanba. Gyermekük nem született. Teodóra sohasem ment férjhez, korán megözvegyült édesapját ápolta, vezette a háztartást. Aztán a papa is elment, állítólag a sok szivar vitte el.

Itt éltek a kis házban, gyönyörűen hímeztek, varrogattak, ezzel egészítették ki nagyon szerény jövedelmüket. Mindig örültek, ha jött valaki, de kivált a férfiaknak. Ha tudták, hogy dohányzik, nyomatékosan megkérték, gyújtson rá. Sőt, meg is kínálták. Mert bár ők nem hódoltak ezen élvezetnek, mindig tartottak otthon valami jobb fajta füstölknivalót. Örök titok marad, honnan tudták kikeríteni még a legnehezebb időkben is. Amikor aztán elment a vendég, még hosszasan ültek az asztalnál és nagyokat szipantottak a füstös levegőből.

- Ilyet szívott apánk is – sóhajtott fel ilyenkor Teodóra. – Meg a te Károlyod.
- Dehogy ilyeneket! – fortyant fel Amálka. – Olyan szivarok meg cigaretták ma már nincsenek is.
- Igaz, nincsenek – bólított lemondóan a húga. – De azért mégiscsak férfiszag.
- Hát... férfiszagnak férfiszag – szólt elégedetten Amálka.
És aznap már ki sem szellőztettek.

Csoda a Dobos utcában

A Dobos utca az óváros egyik leghosszabb utcája volt, régi, többnyire lepukkant házakkal és pici udvarokkal. Bár a házak megmaradtak, a lakók szinte teljesen kicserélődtek, nem is igen ismerték egymást. Ha a családban szóba került valamelyik utcabeli, csak így emlegették őket: „tudod, az, akinek megnyomták hátul a kocsiját” vagy „tudod, az öregasszony, akinek mindig elszökik a kutyája”. Ez talán azért lehetett, mert többségük a panelből költözött ki családi házba, ott pedig megszokták, hogy nem nagyon foglalkoznak egymással.

A 28-as szám alatti ház üresen állt, már régóta árulták. Végül egy középkorú házaspár vette meg két kamaszgyerekekkel. Az udvarban volt egy különálló lakrész, oda az idős nagyszülőket költöztették be a faluból. Számukra nem volt egyszerű ez a változás. Mariska néni még csak talált elfoglaltságot, süttött-főzött az egész családra, de Pista bácsi nem tudott mit kezdeni magával. Nem ismert senkit, itt még a kertbe sem lehetett lemenni, jószággal meg akkor találkozott, amikor valaki az utcán a kutyáját sétáltatta.

A fiatalok dolgoztak, a gyerekek tanultak, egyedül volt otthon a két öreg. A család mindig a lelkükre kötötte, hogy ajtót, kaput csukva tartsanak, még akkor is, ha itthon vannak, erre mindenféle emberek járnak. Így aztán az öreg eleinte csak az ablakból bámulta a forgalmat, odaköszöngetett az embereknek, azok meg furcsán néztek rá, aztán nekibátorodott és kiállt a kapuba. Innen figyelte, hogy jönnek-mennek a szomszédok, köszöngetett nekik, némelyik vissza is köszönt.

Egyszer aztán fűnyíró hangját hallotta a szomszédból. Megállt a kerítés előtt, nézett befelé. Középkorú férfi nyírta a fűvet a tenyérnyi udvaron.

- Jó napot kívánok! - nyújtotta a kezét az öreg a kerítésen keresztül. - Benke István vagyok, az új szomszéd.

- Jó... napot! - szólt bizalmatlanul a másik. - Kocsis Ernő.

Egy darabig méregették egymást.

- Nem nagyon vág ez a fűnyíró - törte meg az öreg csöndet.

- Hát nem, a fene egye meg! - mérgelődött a szomszéd. - Meg kellene köszörülni a kést, mert ez így csak kínlás, de nincs egy normális szakember.

- Hát... én éppen meg tudnám köszörülni - szólt Pista bácsi.

- Maga? - nézett rá csodálkozva a másik.

- Én hát. Egy falusi embernek sok mindenhez kell érteni - felelte az öreg. - Gépem is van, időm is van. Megcsinálom. Csak úgy, barátságból!

A szomszéd döbbenten nézett rá. Miféle barátságból? Hiszen most beszélünk életünkben először. De ezt csak úgy gondolta.

Leszerelték a kést.

- Jöjjön velem nyugodtan, megmutatom, hogy kell csinálni! - mondta Pista bácsi. - Legalább megismeri az én Mariskámat is.

Az öreg megköszönte a kést, Mariska néni meg mindjárt kitett egy kis süteményt az asztalra. Az öreg előkapott a szekrényből egy üveget.

- Ezt a kis szilvát meg kell kóstolni - mondta. - Az utolsó főzésemből maradt. Hej, nem főzök már többet, elmúltak a szép idők.

- Hát te hol jártál? - kérdezte Ernőt a felesége, amikor hazaért. - Már mindenütt bekerestelek.

- Milyen aranyos emberek - szólt az asszony, miután elmondta neki a történeteket. - Tudod, mit? Úgyis akartam sütni egy kis almásrétest, majd este viszünk nekik kóstolót.

Másnap az öreg ismét kinn állt a kapuban és észrevette, hogy a másik szomszédban lakó nénike kétségbeesetten cibálja a járdán a kis bevásárlókocsiját. Amikor közelebb lépett, rájött, annak bizony kiesett az egyik kereke.

- Kezét csókolom! - szólt az öreg. - Segíthetek?

A nénike előbb ijedten nézett rá a vastag szemüvege mögül. Aztán rájött, hogy ezt az embert ő már látásból ismeri, itt szokott mindig állni a kapuban.

- Kiesett... kiesett a kereke - motyogta az orra alatt.

- Semmi baj, segíték bevinni, a kereket meg majd megcsinálom - nyugtatta meg Pista bácsi.

Ebéd után az öreg épp ledőlt egy kicsit, amikor csöngettek a kapun. A szomszéd néni állt ott, kezében egy lábassal.

- Már ne haragudjanak a zavarásért, gulyáslevest főztem és hoztam egy kis kóstolót, ha nem veszik sértésnek - mondta félénken. - Szegény uram is nagyon szerette.

A szembe szomszédnak az egy szem, ollót sosem látott cseresznyefáját metszette meg, a mellette lakót megtanította szilvát aszalni. Nem telt bele fél év és mindenkit ismert az utcában.

Egyszer aztán rosszul lett és kórházba került. Az osztályon szinte megriadtak, amikor a sok szomszéd testületileg bevonult hozzá. Az öreg teljesen érzékenyült.

- Barátaim, annyira rendesek vagytok! Az az igazság, hogy nem akartam a városba jönni, de most már egyáltalán nem bánom, hogy a fiam ideköltöztetett - mondta elhaló hangon.

- Hát az lehet, Pistukám, hogy magát a fia költöztette, de hogy a Jóisten küldte, az biztos - simogatta meg kezét a nénike a szomszédból. - Amit maga csinált, az egy csoda.

Egyébként jól vagyok

Szintén a doktor úrra tetszik várni? Hát persze, ki másra, hiszen itt mindenki órá vár. Aranyos, drága ember a doktor úr! Mindig mindent meghallgat türelmesen, én meg csak mondom, mondom a panaszomat.

Két éve járok már hozzá, addig sosem volt nekem semmi bajom. Igaz, időm sem nagyon volt a betegeskedésre, mert rengeteget dolgoztunk, felneveltünk három gyönyörű gyermeket. Aztán az uram meghalt ötvennégy évesen.

A két nagylányom hamar kirepült a házból, tanultak, férjhez mentek. Egyiket sem engedték el üres kézzel. Az egyik Pesten lakik, a másik Ausztriában. Mindig azt mondták, majd a kicsi itt marad velem, de nem akart az falun élni, pedig bőven elfértünk volna a négy szobában. Vettem aztán neki lakást Nyíregyházán, abból a kis pénzből, amit még az urammal összerakosgattunk. Tudja, hogy van ez, hol az alma jön be, hol meg az uborka, sosem lehet előre tudni. Gondoltam, ha nem lakik velem, legalább itt lesz Nyíregyházán, a közelben, akkor nézem meg, amikor akarom. Mondtam neki, nem érdekes, mennyit fog keresni, én meg a rezsibe is besegítek a nyugdíjamból.

De hiába beszéltem. Azt mondta, világot akar látni, meg a többiek is mennek. Aztán megismerkedett egy fiúval, aki Angliában dolgozott, és elment vele. Én meg nem szólhatok semmit, mert még csak az kell, hogy meg is haragudjon rám. Így is olyan egyedül vagyok, mint az ujjam. No, akkor kezdtem el betegeskedni. A szívem rendetlenkedik, állandóan fulladok. Arra gondoltam, hogy talán ezt a nagy csendet nem bírom cipelni. Mert most csend van, a tévét is csak azért kapcsolom be, hogy halljak valami hangot. Tudja, mintha lenne a házban valaki. Azt hiszem, kezdek megbolondulni, mert néha még válaszolok is neki. Amikor már nagyon nem bírom, akkor eljövök a doktor úrhoz. Aranyos, drága ember. Mindig mindent meghallgat, én meg csak mondom, mondom a panaszomat. Egyébként jól vagyok.

Drága lányom, Elizabet!

Látod, kislányom, mégiscsak megtanultam az amerikai nevedet, nem volt könnyű, mert úgy megszoktam a régit, hiszen vagy negyven éve Erzsikémnek neveztelek, vagy éppen Zsókámnak, amíg itthon voltál, meg azután is, álmomban.

Tudom, hogy nagyon elfoglalt vagy, talán nem is lesz időd válaszolni, most mégis írok neked. Múlt héten temettük szegény keresztanyádat, gyönyörű szertartás volt, a tiszteletes úr még téled is elbúcsúztatta. Amikor a végén megköszöntem neki, azt mondta, ez így természetes, hiszen te közénk tartozol, még ott, messze a nagyvilágban is, mert a gyermekkorát senkitől nem lehet elvenni, azt cipeli magával mindenki egész életében. A tiszteletes úr nagyon okos ember, ebben is igaza lehet, mert mi itt úgy élünk, mintha mindig velünk lennél. Mindenszentekkor a te nevedben is viszek mindig egy koszorút az apád sírjára, tudom, te is megtennéd, neki meg biztosan jólesik.

Azon a temetés utáni éjszakán szörnyű álmom volt. Egy darabig csak forgolódtam az ágyban, tudod, az én koromban már keveset alszik az ember. Azon gondolkodtam, hogy talán nekem sincs sok már hátra, mert szegény keresztanyáddal egyidősek voltunk, meg aztán a doktor úr is azt mondta, hogy most már jobban kellene vigyázni magamra. Érzem is, minden nap érzem, ahogy kiszáll belőlem az erő.

Aztán csak elaludtam, és azt álmodtam, hogy ott vagyok abban a rettenetes nagyvárosban, a járdán egymást érik az emberek, az úton meg az autók. Ijesztő volt az a kavargó tömeg, már attól féltem, hogy eltaposnak. És akkor megláttalak téged. Fáradtan, meggörnyedve közeledtél felém, valami nagy-nagy sötét terhet cipeltél a hátadon. A tömeg szétnyílt, csodálkozva bámultak rád, de nem segített senki. Közelebb léptem, láttam az arcodat, melyről patakokban ömlött a veríték, már nem is léptél, inkább csak támolyogtál. Ekkor jöttem rá, hogy mi van a hátadon. Előbb csak a templomot ismertem fel, aztán a házunkat. Igen, ezt a falut, a mi falunkat cipelted a hátadon, élőkkel és holtakkal, kicsikkel és nagyokkal.

- Segítsen, édesanyám, segítsen! Nem tudom letenni! - súgtad elhaló hangon.

Akkor megfogtam a templom tornyát, megemeltem az egész falut, és valami megkönnyebbült mosoly suhant át az arcodon. Így vittük, ketten a terhet, a te terhedet végig a nagyvárosi főutcán. Akkor reggel döntöttem el, hogy levelet írok neked.

Kérlek, nagyon kérek, hogy még egyszer, utoljára gyertek haza. Mindenképpen jöj-
jön Jánoska is, mert látnom kell, mielőtt meghalok. Tudom, jól tudom, hogy három éve,
amikor itthon jártatok, azt mondtad, soha többé nem hozod ide a gyereket, mert te jó
amcsit akarsz belőle nevelni. Utána azt írtad, hogy a gyerek teljesen megzavarodott.
Még otthon is, így írtad „otthon”, mintha ez nem lenne az, magyarul válaszolt olykor a
kérdésekre. Az iskolában meg elújságolta, hogy ő magyar, és tőled is mindenfélét kér-
dezgetett. És Henrit, a férjedet ez teljesen felháborította.

Megértelek, hiszen isten őrizz, hogy rosszat akarjak neki. Legyen csak jó amcsi, ha te
így gondolod. Mégis, nagyon kérek, hogy most az egyszer, utoljára, gyertek haza. Azt
is megígérem, hogy nem fogom Jánoskának szólítani. Dzsoni, látod, már ezt is meg-
tanultam, az a neve, hogy Dzsoni.

Ma is előttem van, hogy tömte magába a túrós rétest, már azt hittük, rosszul lesz tőle.
Karácsonyra azóta is mindig megsütöm, elképzelem, milyen jóízűen enné Jánoska.
Aztán odaadom a szomszéd gyerekeknek.

Emlékszel, tavalyelőtt küldtél nekem ajándékba egy egyszer használatos fényképe-
zőgépet. Furcsa egy világ lehet nálatok. Én még a menyasszonyi ruhámat is eltettem
annak idején, hátha jó lesz neked. Megvan mind a mai napig. Ott meg egyszer használa-
tos dolgokat gyártanak. Micsoda pazarlás! Bár én csak egy falusi öregasszony vagyok.
Sokat gondolkodtam, hogy mire használhatnék én egy fényképezőgépet. A múlt
éjszaka kitaláltam. Sütök egy tepsis túrós rétest, lefényképezem, és elküldöm János-
kának. Erről majd mindig eszébe jutok, addig is, míg el tudtok jönni. Bár, most meg
azon gondolkodom, vajon lehet-e jó amcsi, aki szereti a rétest?

A mielőbbi viszontlátás reményében, soha el nem múló szeretettel: Anyád

Jézus a járdán

Feküdt az ember a járdán a szétszórt szotyji- és eldobált banánhéjak között. A galambok
egész közel mentek hozzá, az arcába néztek, mintha meg akartak volna bizonyosodni
arról, hogy még él. Nem is látszott hajléktalannak, valami hosszú, az adott körülmé-
nyek között meglepően tiszta lepelt viselt, vállig érő haja sem volt csapzott, igaz, a sza-
káll miatt talán idősebbnek látszott a koránál. Igazából senki sem tudta, mióta fekszik
ott. A járda jó széles volt, bőven elfértek mellette az emberek. Jöttek-mentek, mindenki
sietett a saját dolga után. Vagy a telefonját nyomkodta. Legtöbben észre sem vették.

Az egyik padra egy fiatal pár telepedett le. Nem biztos, hogy szerelmespár, de egy
fiú meg egy lány. Csak ültek egymás mellett, egymáshoz sem értek. Sőt, nem is néztek
egymásra. Még csak nem is beszélgettek. Nyomkodták a telefonjukat.

Egyszer csak a lány felpillantott, néhány percig vizslatta a földön heverő alakot.

- Te, ott fekszik egy ember - mondta a fiúnak.

- Csak hadd feküdjön! - felelte az fel sem emelve a tekintetét. Látszott rajta, hogy el
sem jutottak hozzá a szavak.

Hamarosan két idős hölgy érkezett a másik padra. Ők nem telefonoztak.

- Ott fekszik egy ember - szólt a magasabbik.

- Látom – felelt a másik.
Egy darabig hallgattak.
- Talán..., talán segítenünk kellene neki – szólalt meg újra, bizonytalanul.
- Hogy segíthetnénk? – felelte a másik. – Egyébként is, biztos valami drogos.
- Vagy bűnöző – folytatta megkönnyebbülten az előbbi. – Annyi mindent hallani mostanában... Meg hát arra vannak a mentők meg a rendőrség.
- Meg a közterület-felügyelet – tette hozzá a barátnője. – Azért kapják a fizetésüket.
Ekkor egy fiatal nő tűnt fel a sarkon a kisfiával. A kisfiú öt-hatéves lehetett és már messziről észrevette a földön fekvő férfit. Le nem vette róla a szemét. Amikor közelebb értek, elengedte az anyja kezét, odaszaladt hozzá és leguggolt mellé. A nő kétségbeesetten futott utána. A gyerek egy darabig az ember arcát bámulta. Az, mintha megérezte volna, kinyitotta a szemét.
- Anya, anya! De hiszen ez Jézus! – kiáltotta izgatottan.
- Ugyan, kisfiam, dehogy Jézus! Gyere már innen! – válaszolta idegesen az anyja.
- De, de én azonnal megismertem. Ez Jézus! Szervusz, Jézus bácsi! Mért fekszel itt a földön? Beteg vagy? – kiáltotta izgatottan gyerek.
Az anyja az ölébe kapta és elcipelte onnan. Az ember feltápászkodott, végignézett az őt bámuló embereken, aztán keresztet vetett. Majd lassan, kissé szédelegve elindult, és hamarosan eltűnt a sarkon.
A két idős hölgy kissé ijedten nézte távolodó alakját.
- Te..., te, nem kellett volna mégis segíteni rajta? Mi van, ha ez tényleg Jézus volt?
A másik egy kicsit gondolkodott, aztán azt mondta:
- Végül is, nagy baj nem lehet belőle. Nem hallottad, hogy isten mindenkinek megbocsát?

Zárszámadás

Nem lehet tovább halogatni. Rendet kell rakni, helyére tenni múltat és jelent, leróni a még leróható tartozásokat. Az idő és az erő egyre fogy.

Leveszi a kopott kartondobozt a szekrény tetejéről, benne a sok értéktelen kacattal, melyek beleesték magukat az életébe. A tetején megsárgult fénykép. Jól emlékszik arra a negyven évvel ezelőtti nyári napra. Máriával lubickoltak a strandon a szikrázó nap-sütésben. Hogy ki csinálta a képet, azt már elmosta az idő. Csak a két lány nevetése maradt örök, a szemükben csillogó világmegváltó kacagás. Ezt a képet el kell vinni Máriának, most már egyedül csak őt illeti.

A fotó mellett foszlott szalmakalap. A Jóskáé volt, ő felejtette itt, ki tudja hány évvel ezelőtt. Istenem, hogy tudott az a fiú táncolni! Még most is érzi, ahogy szelíden átfogja a derekát, aztán röppölnek a parketten, mintha nem is akarnának megállni. Néhány randevú volt az egész, néhány szolid látogatás. Közömbös dolgokról esett szó, és mégis... Azt mondják, most valahol Amerikában van. De élnek a rokonai, talán ők majd eljuttatják neki a kalapot.

A doboz alján egy levél: „Mindent köszönök neked! Nagyon szeretlek mindkettő-

töket!” Két mondat az egész, a kívülálló számára banális, sőt talán értelmetlen. Neki elixír, mely segít életben maradni. János, a férje csempészte be a kórházba, a látogatási tilalom közepeán, amikor ő megszülte Katit. Aztán öt évvel később elment, azt mondta, neki szabadság kell, a saját életét akarja élni. Ez a levél most már a Katié, más úgyszemint tudna vele mit kezdeni.

Itt van a nyakkendő is, amit Jánosnak vett annak idején. Születésnap ajándéknak szánta, de sohasem tudta átadni. Két nappal azelőtt tudta meg, hogy vége. De most el kell neki vinni, hiszen az övé. Mindig szerette a nyakkendőket. Biztosan meg fog lepődni ennyi év után, hiszen most ő is magányos. Három sikertelen házasság után végül egyedül maradt.

Mellette a kesztyű, finom a tapintása, minőségi munka. Lajos tette a karácsonyfa alá pár évvel ezelőtt. Lajos mindig is szerelmes volt belé. Miután János elment, kitarotán udvarolt, többször is megkérte a kezét. Kedves, finom ember. Ő mégis nemet mondott mindannyiszor, bár sokszor eljátszott a gondolattal, milyen jó lenne vele élni. Nem akart mostohát a gyerekeknek. De az is lehet, hogy ez csak ürügy volt, félt az újabb csalódástól, hiszen Jánosban is annyira bízott. Aztán Lajos is elköltözött az ország másik végébe a lányához. A sálat úgyszemint lenne ildomos visszaadni, meg aztán hasznát sem venné. Talán Kati még viselhetné, azt mondják, most megint ez a divat.

Annyira belemerült a leltározásba, hogy csak harmadszorra hallotta meg a csengőt. Az orvos állt az ajtóban, mint csaknem minden nap az utóbbi fél évben.

- Hogy vagyunk, Jucika, hogy vagyunk? - kérdezte szokás szerint, kedélyes mosolyt erőltetve az arcára.

- Csak azt mondja meg, doktor úr, hogy mennyi időm van még hátra? Egy hét, vagy kettő? Mert nekem el kell még rendeznem az adósságaimat.

Amire nincs magyarázat

Egy lány és egy fiú ül egymással szemben a lepukkant, harmadosztályú vendéglátóipari egység ütött-kopott asztalánál. A kocsmá most kihalt, csak hátul, a félhomályban iszogot egy-két vendég. A pult felől ócska gépzene szól, ezt hallgatják.

Nem nagyon szólnak egymáshoz, a fiú olykor húz egyet a söréből, a lány valami üdítőt kortyolgat, s közben mindketten megfontoltan szívják a cigarettájukat.

- Akkor most meddig maradsz? - töri meg a lány a csöndet.

A fiú nyel egyet a söréből, nem siet el a választ, mint aki még egyszer, utoljára végig akarja gondolni a dolgokat.

- Nem megyek vissza, végleg hazajöttem - böki ki végül, s közben fürkészi a lány arcát.

- Végleg? - kérdezi a lány. - Valami baj van?

- Nem, nincs semmi baj, de hazajöttem - szól a fiú, kicsit hangosabban, mint aki nem tűr ellenvetést.

- De annyira elvágtyál! Annyira készültél Írországba! Azt mondtad, az egy más világ, hogy itt nem lehet élni! - csattan fel a lány.

- Azt, azt mondtam. Mert azt is hittem.
- Miattam jöttél vissza? - kérdezi a lány megenyhülten, s érezni a hangján, egy jó válaszáért mindent megadna. Milyen szép lenne, s mennyire megérthető.
A fiú rendel még egy sört, elsétál a zenegépig, érméket dobál bele. Valami ősrégi sláger csendül fel, pontosabban inkább recseg, öreg már a gép is. Aztán visszasétál az asztalhoz, de a lány még mindig kérdő tekintettel néz rá, s rájön, ezt a választ nem úszhatja meg.
- Nem, nem miattad - feleli, de elfordítja a fejét, nem akarja látni a csalódást a másik szemében.
Ülnek, a cigarettafüst jótékonyan beborítja őket.
- Hát akkor nem értem mért jöttél haza! Valaki másért? - szólal meg ismét a lány, a hangja tompán kondul a félhomályban.
- Ugyan, dehogy! Tudod, én ott is csak egy szegény ember voltam...
- Na persze a helyiekhez képest - értetlenkedik a másik. - De viszonylag jól kerestél. Megint hallgatnak, valaki az ócska zenegépet püföli, úgy tűnik végleg bedöglött.
- Hát nem érted, ha már szegény vagyok, jobban szeretek itthon szegény lenni?! - suttogja a fiú, aztán mintha elszégyellné magát, felugrik és kisétál az ajtón.
Még hallja, amint az ócska zenegép ismét rázendít a recsegős slágerre.

Mint a mesében

Megjelent a Kárpáti Igaz Szó Új hajtás kulturális mellékletében 1988. július 23-án

Egyfelvonásos, tájszólásos nyelvezettel

Szereplők:

Sütő Bálint, nyugdíjas kolhoztag

Irma néni, Sütő Bálint édesanyja

Laci, egyetemista

Szamai Imre, egyetemista

Marika néni, egyetemi tanárnő

János, fiatal agronómus

SZÍN: nyárikonyha, berendezése egy rozoga dívány, tűzhely, asztal, székek. Sütő Bálint az asztalnál ül, szalonmát eszik kenyérrrel, előtte egy kancsó bor, hagyma.

Irma néni (*kintről*): Siess mán, Bálint. Mindjárt hazahajtik a csordát, oszt még ki kell pucolni a tehen alatt.

Bálint: Jól van, jó, megyek mán. Még enni se hagyják az embert. Pedig nem is ebédelttem. El is ment mán az étvágyam. Mindig csak szalonna meg kenyér, kenyér meg szalonna. Hát ezért etetem azt a száz csirkét?

Irma néni (*megjelenik az ajtóban*): Ne morogj mán, Bálint. Több nap, mint kolbász, majd vasárnapra levágok egy csirkét. Ha én nem kuporgatnék, miből építettük vóna az emeletes házat? Fílek én, fiam, igen fílek. Ha meghalok, elherdálsz te mindent... Még ha vón melletted egy spórolós asszony, de így egyedül...

Bálint: Hát, az mán igaz, ilyen ház nincs még egy a faluba. Attól meg ne féljen, hogy egyedül maradok, mert túlél maga engem. Az ilyen asszonyok tán meg se halnak.

(Kintről kutyaugatás hallatszik, csapódik a kapu)

Irma néni: Ki a fenét teker mán megint erre az ördög? Biztos valamelyik potyázó része-

gest. Küldd el, Bálint, mondd meg, nincs bor, csak ha megfizetik. *(Bálint kimegy az ajtón, majd egy fiatalemberrel tűnik fel)*

Bálint: El is felejtettem, idesanyám, a tanácselnök szólt, hogy ideküld két kvártélyost. Merthogy van hely bőven, a nagyház üresen áll.

Irma néni: Kvártélyost?!.. Oszt mit fizetnek egy iccakára?

Laci: Csak két hétről lenne szó, kezécsókolom. Az egyetemről jöttünk, folklórgyűjtésre. Úgy gondoltuk, fejenként húsz rubel méltányos lenne a kosztért, a szállásért.

Irma néni: Húsz rubel... Na, nem bánom, üljön le. Ha mán így áll a dolog, maradhatnak. Hanem ez tisztességes ház. Itt kimaradozás, italozás nincs. Ezt jegyezze meg.

Laci: Értem én, értem. A falu szája ugye, a család jó híre, ugye... De tessék csak megnyugodni, jó fiú a barátom is. Mindjárt jön. Valami Suta Józsi bácsihoz irányították a tanácsházán, úgy beszéltek meg, hogy majd itt találkozunk.

Bálint: No, ha mán a kosztról esett szó, együnk is valamit. Még én sem vacsoráltam. Tegyen valami harapnivalót az asztalra, idesanyám.

(Irma néni kenyeret, hagymát, paradicsomot tesz az asztalra a szalonna mellé, falatozni kezdenek)

Bálint: Osztán, ha meg nem sértem a kérdéssel, mi járatban errefelé? Ha valami munkára jöttek, beszélhetünk arról is. Annyi napszámot én is fizetek, mint a kolhoz.

Laci: Hát, az ugyan igaz, hogy keresni jöttünk, csak nem pénzt. Mi kincset keresünk.

Bálint: Kincset? No, akkor rossz helyen járnak, mert szántottam, kapáltam én mán az egész határban, de kincset, azt nem találtam sehol.

Laci: Nem olyan kincsre gondoltam én, Bálint bácsi. Az igazi kincsek nem a földben vannak, hanem az emberekben. Maguk is kincset őriznek, ahogy a szájuk ízessé formálja a szót. Mi meséket, mondákat gyűjtünk, mert a régi jól mesélők lassan mind meghalnak, s a fiatalok elherdálják az örökséget, mielőtt még megkaphatták volna.

Bálint: Osztán mit fizetnek maguknak ezekér a kincsekér? *(Gúnyosan elhúzza az utolsó szót)*

Laci: Semmit, de hát ki gondol most erre? Számíthat ilyenkor valamit a pénz?

Irma néni: Pedig, ahogy elnézem, drága lehet a hasa, igen jó étvágya van...

Laci *(feléje fordul):* Az van, hál istennek, bár az az igazság, én még étvágytalan egyetemistát nem láttam. No meg ez a szalonna is finom. Hát ha még egy kicsit meg is pirították volna, meg ráütnek egy pár tojást! Tetszik tudni, én például a sült szalonnát egész speciális módon csinálom. Mielőtt ráütöm a tojást, a szalonnát bekenem majonézzel és néhány félbevágott paradicsomot helyezek mellé. Nagyon jó ízt ad neki. Meg is mutathatom, hogy kell csinálni, legalább Imre is eszik valami finomat.

Bálint: Csak tessék, fiam, csinálja. Hány tojást hozzak?

Irma néni: Na, de Bálint! Tán nem vót jó a vacsora? Nincs is itthon majoníz.

Bálint: Ugyan, idesanyám, hadd főzzön, ha akar, nincsen abba semmi rossz. Majonézír meg átmehetne Julis nénihez a szomszédba.

(Irma néni duzzogva kimegy, Bálint egy serpenyőt ad Laci kezébe, majd néhány tojást vesz elő és zsírt tesz a serpenyőbe)

Laci: Bálint bácsi, igaz, hogy maga a falu leggazdagabb embere?

Bálint: Hát, ami igaz, igaz, zsebrevágok én akárkit, a tanácselnököt is, az orvost is, a tanítókról nem is beszélve. De meg is dógozok érte. Fiatal koromba bejártam az egész országot. Kazahsztánt, Szibériát – mindig, ahol a legtöbbet fizettek. Én viszem a piacra a legelső retket, a legkorábbi krumplit.

Laci: Hát azt nem mondom, hogy irigylem a gyerekeit, mert nem lenne szép tőlem. De az biztos, hogy a tenyerükön hordhatják magát, ha ennyit dolgozik értük.

Bálint: A gyerekeim? Nincsenek nekem se gyerekeim, se feleségem.

Laci: Bocsnát... Tapintatlan voltam.
(Csend van, Laci megforgatja a szalonnadarabokat)

Laci: Hol van már az a majonéz?

Bálint: Pedig lehetnének... Ha annak idején megnősülök, tán már unokám is vóna. Lehet, hogy épp vacsorát csinálna nekem.

Laci: Aztán miért nem nősült meg, Bálint bácsi? Szép szál ember lehetett valamikor, biztos kedvelték a lányok.

Bálint *(Fáradtan, nehézkesen egy székre ereszkedik):* Szerettek... Különösen az egyik. Szíp jány vót, igen szíp jány. El is vettem vóna... Olyan fekete szeme vót, de olyan... De az anyám nem engedte, mert szegíny vót. Azt mondta, ha egyszer a kolhoz mindenkinek visszaadja a földet, Marika még annyit se kap, amennyibe eltemethetnék.

Laci: Nem engedte?... Na hiszen, nekem ugyan ne szóljon bele senki, hogy kit szeressek. Tudja, Bálint bácsi, jártam én egy lánnyal az egyetemen. Én az egyik diákszállóban laktam, ő a másikon. A portás a bejáratnál meg kész bestia, egy teremtett lelket nem engedett be. De én valahogy mindig besurrantam. Igaz, néha elkaptak, meg neki is volt baja belőle, de azért megérte.
(Irma néni lép be az ajtón)

Irma néni: Itt a majoníz. Legalább majd Juli telepletykálja a falut, hogy Sütőék ünnepi vacsorát ettek.

Laci: Nincs ezen semmi ünnepi. Csak egy kis sült szalonna ízletesen fűszerezve. Tessék megkóstolni, milyen finom.

Irma néni: Én ugyan nem eszek belőle egy falatot se, nem bírja a gyomrom. Megyek is a dógomra, maguk csak vacsoráljanak. Osztán ha megóhajtának valami finomságot, csak menjenek írta a szomszédba.
(Kimegy, Sütő egy összehajtogatott újságot tesz az asztalra. Tányért, villát szed elő. Laci a serpenyőt középre teszi, esznek)

Laci: Ahogy így elnézem, Bálint bácsi, magának se rossz az étvágya. Ha nekem is annyi pénzem volna, olyan, de olyan prima kajákat ennék...

(Kintről kutyaugatás hallatszik, két fiatalember lép be az ajtón)

Laci: No, végre megjöttetek. Üljetek le gyorsan, mert kihűl a vacsora. *(A fiatalabbikhoz fordul)* Azt hittem, már valami beleváló csajnál éjszakázol. Különben ismerkedjetek meg, Bálint bátyám, ez itt a barátom, Szamai Imre.

Imre: Képzeld, öregem, találtam egy fantasztikus mesemondót. Négy mesét jegyeztem le, de még holnap visszamegyek.

János: Úgy összelepedtek nagyapámmal, hogy alig bírtak elválni. Én meg gondoltam, elkísérem a fiút, úgyis beszélni akartam már Bálint bátyámmal.

Bálint: No, üljetek csak le, János fiam. Lássatok hozzá, van elég. Osztán közbe el is diskurálhatunk.

Imre: Igazán nem szeretnék alkalmatlankodni, Bálint bácsi. Elleszünk mi ketten akármelyik kis zúgban is.

Bálint: Engem aztán nem zavarnak, tőlem elfoglalhatják az egész házat. Úgyis itt vagyunk mink egész nap a nyárikonyhába.

János: Nem lakik abban senki, fiúk. Az öreg meg Irma néni háromszor se teszi be oda a lábát egy évbe. Csak azért épült, hogy a szomszédok irigykedjenek. Úgy-e, Bálint bátyám?

Bálint: No, no, János, de éles a nyelved. Fel akartam építeni, hát felépítettem. Kinek mi köze hozzá? Vagy azt hiszed, mert agronómus lettél, diplomád van, neked mán mindentszabad?

János: Jól van, jól, Bálint bátyám, ne veszekedjünk. Felőlem aztán építhet olyan házat, amilyet akar. Majd megőrül neki valami jó ember, ha maga már arrafelé jár, ahonnan még senki se jött vissza. Másról van most itt szó. Maga a faluban a legjobb gazda. Azt akarom, vállaljon fel két-három öreg cimborával megművelésre pár hektár földet.

(Irma néni jelenik meg az ajtóban)

Bálint: Földet? Miféle földet?

János: Tegnap a kolhoz vezetősége úgy döntött, hogy a szőlő egy részét kiadjuk bérbe. Míg nyugdíjba nem ment, az volt a baja, hogy keveset fizettünk. Ha elvállalja, nem lesz oka panasznra.

Irma néni: Hallod, Bálint? Osztik a földet? Jaj, istenem, hogy ezt is megértük. Megmondta az én jó uram a halálos ágyán, megmondta.

János: No, Irma néném, az nem egészen úgy van. Nem oszt itt földet senki, és nem is fog. Csak bérbe adjuk, aztán a termés egy részét megtartja a kolhoz. Adunk traktort is, műtrágyát is, meg mindent, de persze, meg kell fizetni.

Bálint: Hagyjatok engem békén. Belőlem többet nem csináltok bolondot. Akkor is így becsültetek, amikor megcsináltam a fóliát. Akkor is jártatok, hogy jaj, de szép, Bálint bátyám, jaj, de ügyes, jöjjön, csinálja meg a kolhoznak is. Ígértetek fűt-fát, aztán két év múlva nekimentetek a traktorral. Akkor mán harácsoló vótam, meg spekuláns.

János: Értem én, Bálint bátyám, nagyon is értem. Hiszem az apám fóliáját is széttúrták. Higgye el, nem mi találtuk ki, a járás adta az utasítást. De ma már más idők járnak. Aki vállal, aki többet vállal, annak lesz becsülete.

Irma néni: Vállald fel, Bálint, vállald fel, mindig a földre vágtyál.

Bálint: Hallgasson, anyám, hallgasson. Hagyja mán egyszer, egyetlen egyszer ebbe a bűdös életbe, hogy magam gondoljak végig valamit.

János: *(Feláll)* No, csak gondolják meg a dolgot. Én megyek is. Aztán, ha mégis belemenne Bálint bátyám, tudja, hol talál meg, jó éjszakát. *(Irma néni kikíséri. Az öreg és a két fiú csendesen ül az asztalnál)*

Imre: *(az öreg vállára teszi a kezét)* A harag rossz tanácsadó, Bálint bácsi. Ne idegeskedjen, jobb az ilyesmit higgadtan meggondolni.

Bálint: Ne idegeskedjek? Mit tudtok ti? Mit láttatok ti? Én tizenhat éves koromba mán hajnaltól sürvedésig kaszáltam. Ki kérdezte, bírom-e, akarom-e? Menni kellett... Pedig én is tanulni szerettem vóna.

Laci: Tanulni? Én azt hittem, Bálint bácsi mindig a föld után vágyott.

Bálint: Az anyám vágyott a föld után. Az anyám mondta, hogy egyszer majd visszkapjuk a harminc holdat, csak kuporgatni kell, hogy megválthassuk. És én hittem neki, pedig tudtam, hogy ez nem igaz. Hittem neki, mert hinni akartam. Nem lehet úgy élni, hogy az ember ne higgyen valamibe.

Imre: Fel a fejjel, Bálint bácsi. Azért magának mégsincs oka az elkeseredésre. Van egy gyönyörű háza, a faluban tekintélye. Mi hiányzik magának?

Bálint: Nem sok. Csak az életem. Hogy híztam a büszkesígtől, amikor azt mondták, Sütő Bálint a legjobb gazda, a falu leggazdagabb embere. Hogy Sütő Bálint úgy él, mint a király fia a mesében. Aztán rájöttem, hízélgés vót az egész... Hallottátok, mit mondott János? Majd megörül a házamnak valami jó ember. De tán nem is fogja tudni, ki vót Sütő Bálint. *(Irma néni tűnik fel az ajtóban)*

Laci: Hát, akkor mi talán meg is néznénk a szobánkat. Nem akarunk zavarni.

Imre: Ha közben megjönne Marika néni, a tanár, csak tessenek szólni. Azt ígérte, átugrik este a szomszéd faluból, megnézi, hogy boldogulunk.

Irma néni: Menjenek csak, nyitva az ajtó. *(A két fiú kimegy)*

Mi van veled, Bálint? Nem kell a föld, mikor ingyen aggyák. Mit szólna szegény apád, ha élne? Hát ezír gürcöltem? Ezír kuporgattam?

Bálint: Minek kuporgatott? Ki kérte rá? Egy halott? Hát lehet az, hogy az ő szavát meghallja, az élőét, a fiáét meg nem? Emlékszik még Baksa Marikára? Emlékszik, hogy kértem magát, hogy elvehessem feleségül? De nem, nem lehetett, mer szegény jány vót. Mer magának csak a föld, csak a vagyon kellett. Most itt a vagyon, mit érek vele? Itt a föld. Kinek dolgozzak rajta? Ha akkor elveszem Marikát, most gyermekeim lennének, és olyan kertet csinálnék, de olyat...

Irma néni: Én vagyok a hibás? Mikor mindig csak jót akartam? Hogy legyél valaki? Hogy vidd valamire? Eddig neked is jó vót a föld, a vagyon. Most meg eljöttek ezek a városi ficsúrok és vínsígedre megbolondítottak.

Bálint: Megbolondítottak? Lehet. Az ember épp azoktól a dolgoktól ember, amelyekért érdemes megbolondulni. Nincs házuk és vagyonuk sincs. De szabadok és szeretnek. Jó vacsorát esznek, és ingyen gyűjtik a meséket. Pedig ezeket a meséket valamikor én is tudtam.

(Kopogás hallatszik, 55-60 év körüli nő jön be az ajtón)

Marika: Jó estét mindenkinek. Bocsnat a kései zavarásért. Azt mondják, itt szállásolták el a tanítványaimat. *(Bálint összerezzen a hangra, mintha álomból ébredne, úgy áll fel a székből)*

Irma néni: Csak tessék, tessék, kerüljön beljebb, mindján szólok is a fiúknak. *(Kötényével letöröl egy széket, Marika elé teszi)*

Marika: Látja, Irma néném, az idő mindent begyógyít. Valamikor azt mondta, be ne merje tenni a lábát Baksa Mari erre a portára. Most meg még a széket is megtörli nekem.

Bálint: Marika..., Marika... Ez te vagy? *(Odarohan hozzá, már-már megöleli, de az utolsó pillanatban megtorpan)* A hangod..., a hangodra rögtön ráismertem. Épp olyan, mint azelőtt.

Marika: Hát, ha már én megöregedtem, legalább a hangom legyen fiatal. Hanem te, Bálint, alaposan megváltoztál.

Irma néni: No üljön le, én megyek a dógomra, meg beszólok a fiúknak is. A fiatalok csak enyelegjenek. *(Kimegy)*

Marika: Irma néném nem változott. Tán csak a nyelve lett még élesebb.

Bálint: Ugyan, hagyd már, Marika, inkább magadról beszélj. Hogy élsz, mit csinálsz? Több mint negyven éve nem láttuk egymást.

Marika: Tanítgatok az egyetemen. Már nyugdíjba akartam menni, de nem tudok. Mióta a férjem meghalt, ezek a gyerekek tartják bennem a lelket. A szívem rendetlenkedik, de nélkülük talán már nem is verne.

Bálint: Emlékszel, valamikor mennyit ábrándoztunk? Hogy együtt megyünk tanulni, összeházasodunk, aztán majd tanítunk valahol. Te elégedett lehetsz, neked sikerült. Nekem nem.

Marika: No, azért csak ne panaszkodj. A tanácselnöktől kérdeztem az imént, hol találom a fiúkat. Azt mondta, Sütő Bálintnál laknak, a legjobb gazdánál, a falu legszebb házában. Te itt nem akárki vagy, Bálint. Úgy élsz, mint a mesében.

Bálint: Igen, most is itt vót az agronómus, hogy az öreg cimborákkal földet vegyünk bérbe. De nem kell! Minek dolgozzak, hogy még több pénzem legyen? Nem érdemes. Nekem már elég.

Marika: Ahogy gondolod, Bálint. Bár... én a helyedben elvállalnám.

Bálint: El?

Marika: El. De nem az öregekkel, hanem a fiatalokkal.

Bálint: Mit kezdenék én közöttük? Öreg vagyok már, hol itt, hol ott fáj a csontom.

Marika: Ez az utolsó esélyed, Bálint. A legeslegutolsó. Te úgy ismered a földet, mint a tenyeredet. És mindig tanítani akartál. Nekik van erejük, sokat tudnak a világról, de nem tudják, hogy kell a rögöt szeretni. Tanítsd meg rá őket. S a csontjaid majd kevésbé sajognak.

Bálint: Az utolsó lehetőség... Csak negyven évet késett. Na, mindegy. Nézzük meg a fiúkat. *(Kimennek)*

FÜGGÖNY

Egy csöndes éjszakán

– Mi van, tán azt hiszed, marhát fuvarozol? Lapát való a kezedbe, nem kormány! – rivallt rá a sofőrre, amikor az olyan hirtelen befékezett, hogy az öreg majdnem keresztülbukfencezett az ülésen. Lassan kikászálódott a buszból, s szokás szerint megtapogatta a vállára akasztott hátizsákot. Petyhüdtlen lógott, csak a két üres zsák volt benne, meg két kenyér. Jó piac volt ma, ahogy fogyott a krumpli, úgy simogatta pénztárcáját egyre elégedettebben Sütő Bálint.

Délre aztán elszállt a jókedv. Így volt ez mindig, ha a városba ment. Ő ezt azzal magyarázta, hogy nem bírja a zajt, meg azt a bűdös levegőt. Na meg aztán úgy, de úgy felbosszantották. Hiába, vannak az embernek olyan napjai, amikor semmi sem sikerül. Ez is ilyen nap, bolond nap. Az egész azzal kezdődött, hogy kimaradt a délutáni buszjárat. Azt mondták, nincs benzin. Márpedig ez nagy baj, mert dolog is van otthon, meg aztán nem jó a városban időzni, mert itt könnyen megy a pénz. Még a vizet sem adják ingyen. Márpedig Sütő Bálint sok mindent utált az életben, de fizetni utált a legjobban. Szinte a szíve szakadt meg, ha egy fillért is ki kellett adni a kezéből.

Az utóbbi időben egyre gyakrabban azon kapta magát, hogy különböző kis emberi élvezetekre vágyik. Hát pedig ezekért az élvezetekért fizetni kellett. Sütő Bálint sokat volt haragban magával is, a világgal is. Most is, hogy hazafelé ballagott a busztól, megállt a kocsmá előtt, igaz már nem kocsmának hívták, hanem teázónak. Pedig ebben a koszos, kopott helyiségben sok mindent ittak már, de teát még nem. Nagy zavarban

lenne Sánta Jakab, az üzletvezető, ha egyszer teát kérnének tőle. Márcsak azért is, mert azt megszokta, hogy egy liter sör, bor, pálinka mire a vendég poharába kerül már csak nyolc deci, de hogy a teát hogy kell kimérni, arról fogalma sincs.

Szóval állt az öreg a fülledt kora esti melegben a kocsmá előtt, s várta, hátha megszólítja valaki. Megpróbálta a torkáról felköhögni a port, ami a buszban rakódott rá a rossz úton, de akárhogy is erőlködött, nem sikerült. Egy korsó jéghideg átlátszóan barna sör lebegett a szeme előtt, elképzelte, ahogy nagy kortyokkal magába önti, de ettől a gondolattól csak szárazabb lett a szája. De potya csak nem akadt. Ismerték már a faluban jól, tudták, kár beinvitálni, mert ő aztán nem hív meg egy pohár vízre sem senkit. Nem hiába hívta Potya Bálintnak a háta mögött az egész falu.

Márpedig a sört egyre jobban kívánta. Megpróbált erőt venni magán, és kétszer is elindult hazafelé, ám néhány lépés után rájött, ezúttal nincs ereje leküzdeni a vágyat. Persze itt van ez a negyvenezer forint a zsebében. Abból besörözhetne istenigazából. De mi lesz, ha a mama megtudja? Mert a mama előbb-utóbb mindent megtud. Neki minden egyes fillérrel el kell számolni. Egyszer régen – mikor is volt, alig emlékszik, van annak negyven éve is –, egy hajcsatot vett egy lánynak. Gyönyörű fehér bőrű lány volt. Néha még most is látja a hófehér nyakát álmában, látja, amint hajlongva kapál a mezőn. Sütő Bálint ilyenkor mérges a világra.

Most is mérges. Legyint egyet, elindul hazafelé. Ebből ma már nem lesz sörözés. Ha szerencséje van és a mamának jó kedve lesz, talán kap majd egy pohár bort a tavalyból. De nem valószínű.

Ahogy a sarkon átmegy az utca másik oldalára, két farmeres suhanc toppan eléje. Nem a faluba valók. Látszik a fehérre koptatott, rojtos szélű nadrágjukról, meg a furcsa varrású ingükről is, városiak lehetnek.

- Jó napot, bácsi – köszön a magasabb. Ennek a vállát nagy bőrtáska húzza.
- Jó estét, öcsém – néz rá bizalmatlanul az öreg.
- Legyen szíves, mondja már meg, merre lakik Sütő Bálint? – szól az alacsonyabb.
- Sütő Bálint?

- Az hát, Sütő Bálint, az a vénlegény.
- Vénlegény ám az anyátok... Én vagyok Sütő Bálint! Mit akartok?

A két fiú kicsit megszeppenten ácsorgott az útszélen.

- No, ki vele, mit akartok tőlem? – sürgette őket az öreg.

- Mi csak... szóval mi csak kvartélyt keresünk – mondta az alacsonyabb, és kérdően nézett a társára. – A község házában mondták, hogy magához menjünk – folytatta. – Mert hogy magának van a legnagyobb háza a faluban, biztosan akad benne hely.

- Hát, hely az akad, bőven akad – húzta ki magát az öreg. – Aztán kik vagytok? Honnan jöttetek?

- Egyetemisták vagyunk. Ő Bíró, én meg Szalai, és mindketten László – mondta a magasabb. – e Két hétre jöttünk. Népmeséket, mondákat, tájszavakat gyűjtünk.

- Meséket? – kérdezte az öreg hitetlenül. – Osztan mit csináltak vele? Kiviszitek a piacra?

- Tudja, bátyám, az úgy van, hogy azok a régi jó mesélők lassan elhalnak. A meséiket meg magukkal viszik a sírba. Hát ezt akarjuk mi most az utolsó pillanatban összegyűjteni. Aztán, ha elég gyűlt össze, kinyomtatják egy könyvben, hadd tanulják meg a fiatalok is – mondja Bíró Laci.

- No, akkor menjünk nézzük meg azt a szállást - int a fejével az öreg, és csendben elindulnak. Nem esik szó közöttük. A fiúk még mindig a vénlegény miatt szégyellik magukat, az öreg meg szólna, ugyan szólna, de nem tudja, hogy is kezdjen hozzá. A végén aztán csak nem bírja tovább, megtöri a csendet:

- Aztán, ha nem titok, mennyit fizetnek ezért nektek?
- Miért? - kérdik a fiúk.
- Hát a meséért! - dörmögte az öreg.
- Sokat bátyám, nagyon sokat - nevet a szemük.
- Igen? Sokat? - kérdi az öreg.
- Még annál is többet - hangzik a felelet.
- Mégis, mennyit? - türelmetlenkedik az öreg.
- Hát, annyit, hogy köszönöm - tör ki a fiúkból a nevetés.

A torony

Megjelent a Kelet-Magyarországban 1994. szeptember 7-én

Az már csak úgy van, hogy ha egyszer mindenki el tudná, el merné mondani a vágyait, nagyon elcsodálkoznánk. Nem tudom, jó lenne ez vagy sem, de színesebb lenne a világ, és a szürke, megelégedett emberkékről kiderülne, valami egészen másat akartak.

Akkor talán még Zsiga is élne. A Tornynos Zsiga. Merthogy élete utolsó éveiben így ismerte őt az egész környék. A legtöbben kinevették, bár sokan irigyelték is. Zsiga ugyanis más volt, egyre másabb. Pedig azelőtt évtizedekig nagyon jól elvegyült a tömegben. Az apja kőműves volt, és természetesnek vette, hogy a fia már gyerekfejjel a keze alatt dolgozik az iskola mellett. Később már iskola helyett is. Mert az öreg nem volt valami nagy véleménnyel a tanulásról. Amikor este letette a fanglit, az ötödik pohár bor után gyakran elhencegett vele, többet megkeres ő egy hétvégén, mint egy tanár egy hónap alatt.

Szóval Zsiga sorsa előre meg volt írva, nem lehetett semmi más, csak kőműves. Ki is tanulta a szakmát alaposan, és mire legénnyé cseperedett, már neve volt a környéken. Az apjának egy ideig még zokon esett, hogy az építkezők most már nem őt, hanem a fiát keresik, aztán lassan beletörődött. Zsigánál pedig egymásnak adták a kilincset az építetők, ő meg dolgozott látástól vakulásig.

De meg is lett az eredménye, mert dőlt hozzá a pénz. Alig telt el néhány év, gyönyörű telket vásárolt a falu közepén és olyan házat rittyentett rá, hogy messze földön párját ritkította. Hamarosan elvette feleségül a falu legszebb lányát, és akkor már mindenki őt irigyelte.

Egy napon aztán váratlanul vendég érkezett a faluba, Zsiga régi barátja, akivel együtt nőtt fel, de már vagy tizenöt éve nem találkoztak. Már első este összeültek, hogy a régi szép időkről emlékezzenek.

- Emlékszel, milyen nagy terveink voltak? - kérdezte a vendég a fehér asztal mellett.
- Hajót akartunk építeni, hogy bejárjuk a tengereket, aztán meg tornyot, melyhez fogható nincs a világon. És nem lett az egészből semmi.

Ettől kezdve Zsigára nem lehetett ráismerni. Egyre sápadtabb, gondterheltebb lett, sokszor csak úgy bámult a nagy semmibe, mintha nem akarna tudomást venni a világról. Rettenetesen fukar lett, a feleségének fillérre kiszámolta a konyhapénzt.

Az asszony észrevette, hogy éjszakánként nagy fehér papírokra rajzol, melyeket aztán gondosan elrejt az avatatlan pillantások elől. Aztán nagy fejkargatás és hűmögés közepette méricskélgni kezdett a kertben, még azzal sem törődött, hogy közben összetapossa a gondosan megmunkált ágyásokat. Egy napon teherautók hosszú sora állt meg a ház előtt, melyekről rengeteg követ, téglát meg más építőanyagot raktak le az udvarra, majd amikor oda már nem fért, akkor a kertbe. Minden megrendelést lemondott, még azt sem bánta, hogy a pórujárt megrendelők az öklüket rázták. Munkásokat fogadott, gépeket bérelt, a letarolt kert helyén hatalmas alapgyödröt ásatott.

Aztán megkezdődött az építkezés. Az emberek előbb csak csodálkoztak, aztán összesúgtak a háta mögött, de az ölnyi vastag falak napról napra emelkedtek. Előbb csak a ház magasságát érték el, aztán meghaladták a templomtornyot. Erre már felfigyeltek a hatóságok is, figyelmeztették, hogy engedély nélkül nem építhet, de ő megszállottan folytatta tovább. Amikor elfogyott a pénze, hitelt vett fel uzsorakamatra, hiába rimánkodott neki a felesége. És a torony, melynek rendeltetését senki sem értette, egyre magasabbra és magasabbra nyúlt az ég felé. Egy este, amikor a munkások már hazamentek, felkapaszkodott a tetejére.

Ahogy széttekintett a vidéken, úgy érezte, ő a legnagyobb, a legerősebb. Széttárta a karját mintha repülne, ám ekkor megszédült és lezuhant az irdatlan magasságból.

Egy marék virág

Mint mindig, most is csak résnyire nyitotta ki a kaput. Azóta alakult ki benne ez a szokás, mióta egyedül él. Észrevétlenül, mint a fiatal akác ágain a tövis. Aki magára marad, az gyenge, azt bárki kikezdheti szóval, szívvel, karóval.

Kati állt kint. Széles, kissé zavart mosollyal oszlatta szét a pillanatnyi feszültséget. Szép volt, amilyen szép csak egy húszéves lány lehet, aki tudatában is van a szépségének. Nem úgy, mint két évvel ezelőtt, amikor az óvodába jött dolgozni, gondolta magában Erzszi, miközben a biztosítóláncot kezdte lecsatolni a kapuról. Akkor naiv és gátlásos volt. Amit persze sokan kihasználtak.

- De jó, hogy itthon talállak, Erzsikém! - kiáltott, s arca elpirult az örömtől. - Már annyiszor kiségettel, gondoltam, most is számíthatok rád.

A háta mögé nyúlt, és előhúzott valakit. Apró, maszatos emberke volt, nem lehetett több négy-ötévesnél, a nadrágja elszakadt, az inge térdig lógott.

- Betévedt hozzánk az udvarba ez a gyerek, anyám meg, amilyen nagylelkű, felkarolta. Állítólag eltévedt, meg sem tudja mondani, hol lakik. Anyám meg rám bízta, hogy vigyem haza valahogy, mert valaki csak ismeri. De engem várnak. Drága Erzsikém, vidd haza ezt a kölyköt helyettem, elvégre csak nem hagyhatom itt az utcán.

Érezte, ahogy a vér az agyába tolul. Persze, megint a régi nóta, mint annak idején, amikor még együtt dolgoztak. Majd az Erzszi elvállalja, majd Erzszi tovább marad, majd

Erzsit megkérjük, neki úgyszincs családja, hová sietne. Hogy ezt mennyire unta! Mintha az, hogy elrontotta az életét, egyenesen kötelezte volna a jótéteményre! Mintha még tőle várnának hálát, hogy elfoglaltságot biztosítanak számára! Miért segítene? Nem, valahogy ki kell maradnia ebből. Elvégre, csak nem fog ezzel a koszos, elcseppenő orrú gyerekekkel mászkálni a városban? Ki tudja, lehet, hogy még tetves is!

Ahogy erre gondolt, a gyerek kócos fejére siklott a pillantása.

- Talán a rendőrséget... - kezdte erőltetett nyugalommal. A fiúcska felemelte a tekintetét. A szemgolyók hatalmas fehérjében mélyfekete szemek villantak. Erzsi mérgesen nézett rá, de az állta a tekintetét, könyörgő, kétségbeesett pillantással.

- Na, gyere! - rántotta be kezénél fogva a fiút a kapun, mely nagyot csapódva vágódott be a meglepett Kati orra előtt.

- Hogy hívnak? - nézett vissza a kissé megszeppent gyerekekre.

- Misinek - válaszolta az zavart mosollyal a szája szélén, mintha már az is meglepné, hogy egyáltalán szólnak hozzá.

A mosakodás után nem sokat kérette magát, jó étvággal látott neki a sebtében elkészített uzsonnának. Ő meg csak nézte, amint hatalmas kortyokban nyeli a tejeskávét, s öklömnyi harapásokkal a vastagon vajazott kenyeret.

- Melyik utcában laksz? - kérdezte, mert csak most jutott eszébe, hogy valahol esetleg kétségbeesetten keresik, várják a gyermeket.

- Egy nagy ház mellett, a sarkon - válaszolta Misi, de egy percre sem hagyta abba az evést, sőt, erősebben szorította a bögrét, mely két apró kezében még nagyobbnak látszott.

- És mi van abban a nagy házban? - kérdezte, mert csak most kezdett rájönni, hogy milyen kemény fába vágta a fejszójét.

- Nénik, bácsik, meg mindenféle gép. De azokat nem szeretem.

- Miért nem szereted?

- Mert hangosan morognak, és este, amikor lefekszem, a sötétben mindig félek, hogy rám dől a ház.

Annyi már nyilvánvalóvá vált, hogy valamelyik gyár közelében lakik a fiú, s a további kérdések azt is tisztázták, talán a vasgyárról lehet szó. Elindultak, Erzsit megfogta a fiúcska kezét. Aztán, ahogy a kis meleg tenyér a markába lapult, s a zebránál görcsösen kapaszkodott az ujjába, valami izgatott, büszke öröm töltötte el. Átszelték a régi vásártér, melyet már teljesen benőtt a gaz. A düledező fabódék mellett embermagasságú halmok mutatták: a környék lakói ide hordják a hulladékot. Pedig a bejáratnál, a rég kidőlt kapu mellett méteres tábla hirdette: „Szemét lerakása tilos!”

A vásártér után már nehezen ismerte ki magát, évek óta nem járt erre. De nem is volt szükség a helyismeretére, a fiú, mint a vadat szimatoló vizsla, egyre szaporább léptekkel vonszolta egy kis mellékutca felé. A bokáig érő sárral borított, követ sosem látott út két oldalán négy-öt ház düledezett. Az elsőt, amelyik a sarkon állt, különösen megviselte már az idő, rogyant vállai alig tartották a horpadt tetőt. A fiú megállt a foghíjas kerítés előtt.

- Mamó, mamó! - kiáltott a ház felé, de csak egy lompos farkú, villogó szemű korcs kutya rohant elő a vályogfal mögül, s tartott nagy ugatással a kapu felé.

Misi könnyed mozdulattal félrelökte az inkább csak szimbolikus kaput, újra elkapta a lány kezét, és vonszolni kezdte a ház felé. Neki ugyan nem sok kedve volt elsétálni a

bizalmatlan eb előtt, de aztán észrevette, hogy a szomszédból egy asszonyság botránnyra éhes tekintettel lesi a fejleményeket, így engedett a szelíd erőszaknak. Apró léptekkel haladt el a borotvaéles fogak előtt, és nagy sóhajtással szakadt ki belőle a megkönnyebülés, amikor a tornácra értek.

Odabenn, a hűvös félhomályban megreccsent egy bútordarab, a kitárt ajtón keresztül borzas öregasszony lopakodott a fényre. Az arcába omló fehér, csapzott tincsek alatt tátott szája hörögve itta a levegő kortyait. A fiú a foltos kötény ráncai közé szorította arcát, két apró karjával támaszt keresve és nyújtva ölelte a megtört derekat.

- Hol jártál, kisfiam? - kérdezte az öregasszony, reszketeg öröm, félnék neheztelés szívárgott a torkából. Vádlón nézett a lányra a két bozontos szemöldök alól, aki egyre fölöslegesebbnek érezte magát ebben a nagy egymásra találásban.

- Eltévedt a gyerek, véletlenül találkoztunk - magyarázta akaratlanul is mentegetőzve, pedig néhány perce még úgy tervezte, alaposan leteremti a gondatlan szülőket.

A fiú hálisan pislogott rá, s ettől az öregasszony is megenyhült egy kicsit.

- Jöjjön beljebb, ha már így esett - morogta kedvetlenül, s egy törött lábú széket húzott elő az ajtó szögletéből. - A szomszéd lányt kértem meg, hogy hozza el az óvodából, mert délelőtt leestem a lépcsőn, alig bírok a lábamra állni. Az már rég hazakerült, azt mondta, útközben veszítette el Misikét.

Csönd lett, s így Erzsinek módja nyílt arra, hogy körülnézzen. Konyhának használhatták a helységet, mert a sarokban rozsdás tűzhely állt. Az ablak alatt dívány, mellette szekrény, középen asztal, székekkel. Ennyi. Míg nézelődött, az öregasszony egyik kezével Misire támaszkodva a díványhoz ért, majd nagy nyögéssel a végébe telepedett.

- Hát a szülei hol vannak? - intett a fiú felé Erzsi, annyi együttérzéssel a hangjában, hogy teljesen lefegyverezte az öregasszony bizalmatlanságát.

- Elmentek azok Pestre munkát keresni már több mint két hónapja. Azóta híriket sem hallottuk - sütött a félhomályban a panasz az öregasszony szeméből. - Kell a pénz, hiszen látja, hogy élünk. Pedig meglenne itt minden, mert a fiam ügyes ember. Csak hát, amit keres, lefolyik a torkán. Azért is ment vele a menyem, mert egyedül nem hozna haza egy fillért sem. Hát így maradtunk itt kettecskén az unokámmal.

Te jó ég, hasított a lányba a döbbenet, egy beteg, majdnem tehetetlen öregasszony, meg egy pöttöm kisgyerek. Ezeket jól egymásra hagyták. Maga sem tudta miért, de ösztönösen magához ölelte a fiút, az pedig az ölébe telepedett, és úgy befészkelte magát, mintha fel sem akarna onnan állni.

Az öregasszony köhögni kezdett. Előbb csak úgy, egyet-egyet, mintha a torkát köszörülné, majd egyre elviselhetetlenebbül, s ahogy a légszomjjal küzdött, kékbe sötétedett a szája. Aztán elcsöndesedett, lehunyt szemmel pihegett, összekuporodva, felhúzott lábbal.

- Orvost kellene hívni - szólt a lány ijedten, és egyre nagyobb félelemmel leste a kínlódást.

- Mondta már a szomszédasszony is, de tudom, hogy rögtön kórházba vinnének. A gyerekekkel meg mit csinállok? - rebegte a nénike alig érthetően.

Megint hallgattak, a szoba egyre sötétebb lett.

- Több gyereke nincs? - próbált valami megoldást találni Erzsi.

- Van még egy fiam, itt lakik a városban - szívárgott a válasz a másik sarokból. - De arra nincs mit számítani. Mióta főnök lett, szégyell minket. Amikor tavaly betegen

feküdtem és Sándor fiam üzent neki, csak annyi volt a válasza: ápoljon az, akire a házat íratam. Ő emeletest épített, s ezt a házat sajnálja a testvérétől, ezt a házat... – kacagott könnyes szemmel.

– És ha nálam maradna a gyerek? – állt fel a székről a lány hirtelen elhatározással, és olyan erősnak, elszántnak érezte magát, mint talán még soha.

– Magánál? De hát még a nevét sem tudom – ült fel az ágyon nyögdecselve a mama.

– A név?... Az nem fontos. Tessék elhinni, egyáltalán nem fontos. Különben is, míg összecsomagolunk, ráérünk ismerkedni.

Mire beléptek a kapun, már jócskán besötétedett. A fiú még mindig a könnyeit törölgette öklével a szeme sarkából. Nehezen szakadt el a mamától, no meg az álom is egyre jobban kerülgette. Erzsi letette a kis batyut, amelybe a gyerek néhány holmiját kötötték. Hogy megvigasztalja, felkapcsolta az udvari villanyt és a virágágyáshoz vezette. Elhanyagolt ágyás volt, csak a sárga büdöske illatozott a szélén. A fiú letépett néhányat, a markába szorította.

A vacsorát gyorsan elintézték. A széles heverőn ágyazott meg neki.

– Aludj szépen. Holnap elmegyünk nagymamához a kórházba. És holnapután is. Lesz időnk bőven, hiszen itt a hétvége, nem kell oviba menned – súgta a fülébe, de a gyerek már aludt is.

Aludt, azzal a lassú, ártatlan szuszogással, mellyel csak az igazán tiszta emberek és a gyermekek tudnak aludni. Megcsókolta a homlokát, megigazgatta a párnáját. Ahogy a takarót az álláig húzta, sárga foltok villantak a lepedőn. Összetört, tenyérbe izzadt büdöskék voltak. Egy marék virág.

Csak játék

A panelházak betonrengetege közé szorított sportpálya drótketrecében két kisfiú rugdalja a labdát. Nyolc-tízévesek lehetnek talán, szőkék és kék szeműek. A labda vadonatúj, igazi pöttyös bőrgolyó, melegítőjük is márkás, a cipőjüket egy kisebb fizetésből meg sem lehetne venni. Mégis unatkoznak. Így, kettesben nem igazán érdekes a játék. Előbb az egyik rúg kapura a másiknak, aztán cserélnek. Ráérősen mozognak, csak úgy, jobb híján, minden lelkesedés nélkül.

A drótketrec ajtajánál két hasonló korú legényke áll meg. Bámulják ezeket, no meg a labdát. Tesznek néhány lépést, aztán nekidőlnek a kerítésnek, mint akik várják, hogy bebocsátást nyerjenek.

– Csak nem focizni akartok, hé? – kiált nekik a kisebbik szőke. – Gyertek! Kettő a kettő ellen.

Azoknak fülig szalad a szájuk, s már lendülnének is előre, hiszen alig várták az invitálást.

– Aztán, pénzetek van-e? – reccsen rájuk a nagyobbik. – Mert apa azt mondta, ne-hogy ingyen hagyjuk szétrúgni a vadiúj labdánkat. Száz forint fejenként és be-szállhattok.

Amazok hallgatnak, sápadt arcukat elönti a lángvörös. Aztán, egyik a másik után,

kifordítják a zsebeiket. Van abban minden: madzag és drót, csavar és ócska rágógumi, de pénz, az nincsen. Állnak hát zavartan, egymásra lesve.

– Talán, most az egyszer... lehetne pénz nélkül..., apa úgysem tudná meg – fogja könnyögőre a kisebbik.

– Még mit nem! – förmed rá a bátyja. – Apu is megmondta, hogy élelmesnek kell lenni. Csak egyszer engedd meg nekik, soha többet nem fognak fizetni.

A két kislegény nem bírja tovább. Mint akik leforráztak, úgy oldalognak ki a kerítésajtón. A kisebbik el is pityeredik.

– Na, ne sírj már! – próbálja vigasztalni a bátyja, és vállára teszi a kezét. – Hisz ez csak játék.

Hajnali kenyérharc

Hajnali homályban pislog a lakótelep. Még csönd van, csak a főút felől mormog ide egy-egy korai zaj. Az egyik lámpa alatt, ahol a fény ráfolyik a tűzfal aljára, libben a köd, mozdul az árnyék. Két apró alak tűnik elő. Az egyik, talán négy-ötéves kócos kisfiú, a másik egy jó fejű magasabb leánygyermek. Fogják egymás kezét, a lány vállán hatalmas, szakadt utazótáska. Ernyedten himbálódzik, még teljesen üres. A fal tövében gubbasztó szemeteskonténer felé tartanak, ismerik már a járást. Némi erőlködés árán felnyitják a tetejét, turkálnak a limlomok között. Látni nem sokat látnak, inkább csak úgy, tapintás alapján vadásznak a mindennapi kincsekre. Kenyérvéget, üres üveget, szakadt ruhát süllyesztenek a táskába. A kicsi még nem éri el a konténer tetejét, de ő is segít, a táská egyik fülét fogja.

Az első konténerrel gyorsan végeznek. Amikor odalépnek a következőhöz, egy pillanatra megrezzenek. A másik oldalán egy toprongyos pár tűnik elő a félhomályból. Egy darabig bizalmatlanul méregetik a gyermekek képében megjelent konkurenciát, de azok állják a tekintetüket.

– Menjetek innen, ez a mi helyünk! – szól rájuk a férfi.

De azok nem ijednek meg. Aki sokat félt, azt már nehéz megijeszteni. A kovácspöröly vagy eltöri a vasat, vagy megedzi. Állnak hát szótlanul, nem mozdulnak sem előre, sem hátra. Pedig a túlerő nyilvánvaló. Mi ez a két vékonyka gyermek két felnőtt embernek? És mégsem. Vagy nem viszi rá őket a lélek, vagy félnek, nem bukkan-e elő a sötétebből valaki, aki védelmükre kelne. De nem jön senki. Az emeleti ablakokból csak itt-ott szűrődik ki némi fény.

– Azt mondtam, tünés innen, mert odacsapok! – emeli fel a hangját a férfi, s kezével tesz egy fenyegető mozdulatot.

– Mi voltunk itt előbb! – szól a lány vékonyka hangon, de a biztonság kedvéért mégis hátrább lép egy kicsit, s húzza magával kisöccsét is.

Ez a nem várt ellenállás felingerli a két felnőttet. Most már a nő is bekapcsolódik, olyan szitokáradatot zúdít az emberkékre, hogy hallja talán az egész lakótelep. A gyerekek hátrálnak, de megpróbálnak kitartani. Ellenfeleik egyre inkább belelovalják magukat az egyenlőtlen harcba, látják, most már nem szabad félbehagyni, közel a győzelem. Nyomulnak a hátrálók ellen, egyre távolabb kerülnek a konténerektől.

Ebben a pillanatban egy szemeteskoscsi áll meg a kukák mellett. Markos legények ugranak le róla, s pillanatok alatt kiürítik a két edényt. A csatázók már csak akkor kapnak észbe, amikor az autó eltűnik a sarok mögött.

– Menjünk innen! – legyint lemondóan a férfi. – Holnap is lesz szemét.

– Na, ne sírj, holnap majd korábban jövünk ki! – vigasztalja a lány a ház mögött a fiút.

Aztán eltűnnek a foszladozó sötétségben.

Az élhetetlen

Erzsike és Gizike, a két szomszédasszony hosszú évekig jóban volt egymással. Nem jártak ugyan gyakran össze, de hangos, haragos szó sohasem esett köztük.

A két család szépen gyarapodott, bár Erzsikének valahogy minden könnyebben sikerült. Ő mindig szeretett szépen öltözni, s ezt még akkor is megengedhette magának, amikor nehezebb évek jöttek. S mivel egykor karcsú alakja asszonyosan kigömbölyödött, no meg a gyerekek is gyorsan nőttek, a szekrények lassan megteltek fölösleges, de még jó állapotban lévő ruhákkal. Néhány darabot ugyan odaajándékoztak a rokonoknak, ám ez lényegesen nem javított a helyzeten: a ruhásszekrényben állandósult a felfordulás.

Aztán egy januári napon, amikor a viharos szél bőszerűen birkózott az éles hópelyhekkkel, három kékre fagyott kisfiú tűnt fel a kerítés alatt. Egy szál vékony felöltőben, rongyos nadrágban feszültek neki a fergetegnek, könnyeik az arcukra fagytak. Erzsike behívta és felöltöztette őket. Csillogott a szemük, amikor felvették a meleg nadrágot, a bélelt dzsekit, amit az ő gyerekei már régen kinőttek.

A hír hamar végigszaladt a kisvárosban, egy óra múlva újabb rongyosok jöttek, majd megint mások. A ruhák lassan elfogytak. Gizike a meleg szoba ablakából nézte végig az egészset. Utána hónapokig nem szólt a szomszédasszonyhoz.

– Hogy lehet valaki ilyen élhetetlen? – fakadt ki végül, hosszas unszolás után. – Ha olcsón, kilóra eladod a ruhákat, talán még én is megvettem volna. De te inkább odaadtad ezeknek a koszosoknak! Kapnak ezek elég segílyt, csak elissza az apjuk!

Erzsike zavartan mentegetőzött, mondván: erről a gyerekek nem tehetnek, és nagyon fáztak. Meg sem hallgatta senki.

Trabanttörténet

Az őszőn múlt húsz éves a Trabantunk. Vehetnénk persze drágább, jobb kocsit is, de már úgy a szívünkhöz nőtt. Ennek, kérem tisztelettel, lelke van. Az utóbbi időben gyakran gyengélkedik, de ha bajban van a család, mindig összeszedi magát.

Még jegyben jártunk az urammal, amikor az összekuporgatott pénzéből megvette, csodájára járt az egész utca. Az anyakönyvvezető elé is ezzel mentünk, sose felejttem el,

hogy fújta rajta a színes szalagokat a tavaszi szél. Persze, nagy becsben volt, csak hétvégén használtuk, a munkába eljártunk biciklin is. Aztán jöttek sorban a gyerekek. Telefon nem volt a faluban, mentőállomás meg pláne nem, mind a négyszer a Trabanttal vitt az ember a kórházba, amikor jöttek a fájások. No meg, azzal is hozott haza. Később aztán már nem kíméltük annyira. Amikor építkeztünk, ezzel szállítottuk a munkásokat, de még a szerszámokat is, de megtanulta tisztelni a cementeszsákot is.

Persze, aki négy gyermeket nevel, meg építkezik, annak a világ pénze sem lenne elég. Mi is megszorultunk, hát elkezdtünk gazdálkodni. Földet béreltünk a tsz-tól, uborkát termeltünk, meg paradicsomot. Ekkor már a Trabant is kivette a részét a munkából. Uborkászsákokkal megpakolva is átvergődött a szántáson, de ezt a tempót nem nagyon bírta, kezdett betegeskedni. Hiába, a gép, csak gép, nem lehet tőle elvárni annyit, mint az embertől.

Akkor még szerettük volna lecserelni. Úgy gondoltuk, ha megkapjuk a termésért a pénzt, talán sikerül. De az első évben becsapott a felvásárló, a másodikon az aszály, a harmadikon pedig azt mondták, nem lehet eladni. Szegény autó, naponta olykor három fordulót is megtett, míg kihordta az uborkát a szeméttelre. Lassan rothadt uborkától bűzlött, miként az udvar meg az egész határ. De azért nagyon szerettük.

Aztán tönkrement a gerincem, leszalálékolnak. Csak az vigasztalt, hogy tönkrement a tsz is, így aztán egyébként sem lett volna munkám. De nem kell minket sajnálni. Van négy szép gyermekem, a két nagylány közben férjhez is ment. A második lakodalom előtt az uram szerelőhöz vitte a kocsit. Nem volt rá pénze, a régi zsebóráját adta el, mert azt mondta, az esküvői menetben az autó nem állhat le, bármibe kerüljön is.

Egy hónapra rá felszámolták a céget, ahol dolgozott. De minket megsegített a Jóisten, mert az uramat átvette a jogutód, így van munkája. Egész álló nap a szabad ég alatt szereli a gépeket, havi tizennégyezer bruttóért. De azért mi még szerencsések vagyunk, mert van állása. Igaz, nem könnyű, mert a két kicsi még iskolás, és támogatjuk a legnagyobb lányunkat is, mert a férje munkanélküli.

Persze százezreket nem tudunk adni. Megfőzöm a töltött káposztát, s a felét elküldöm nekik, vasárnap meghívjuk őket ebédre, mert úgyis olyan ritkán látjuk egymást. Ilyenkor az uram beül a Trabantba, és áthozza a fiatalokat a szomszéd faluból, hogy a buszra se kelljen költeniük. Szegény, még a cigarettáról is leszokott, abból van a benzinpénz. Ilyenkor jókat beszélgetünk, még a tévét sem kapcsoljuk be, úgyis csak szomorítja az embert az a sok szerencsétlen sors, amit bemutatnak. Meg az áramot is fogyasztja.

Így hát, alapjában véve jól megvagyunk. Vehetnénk persze egy jobb, szebb kocsit is, de ez már annyira a szívünkhöz nőtt.

Tücsy és Hangyi

Egy La Fontaine nevű francia világutazó kalandzásai során eljutott Magyarországra is. A vidéket járva hiába keresett hotelt, de még csak Zimmer freit sem talált, ezért bekérkedett egy családhoz.

Hamarosan összebarátkozott a Tücsy névre hallgató házigazdával, valamint

szomszédjával, a szegényes körülmények között tengődő Hangyival. Hazatérte után, a franciák okulására, megírta kettejük történetét.

Tücsy és Hangyi együtt nőttek fel, az iskolában is egy padban ültek. Egyéb hasonlóságot azonban még csak véletlenül sem találhatnánk kettejük között. Az még csak hagyján, hogy az egyik magas volt és szőke, a másik pedig alacsony és fekete, de a természetük is erősen különbözött.

Hangyi rendkívül szorgalmas volt, és különös vonzalmat áruolt el a tudományok iránt. Barátja viszont legszívesebben nemzeti ünneppé nyilváníttatta volna a munka és a tanulás temetésének napját, ha nem lett volna erre is lusta. Egész nap csak gitározott, miután pedig örökölt egy jó karban lévő szintetizátort, többé tájékára sem ment az iskolának. Így aztán Hangyi a szomszédból áthangzó zeneszó közepette tanult látástól vakulásig.

Sokra is vitte. Sikeresen elvégezte a középiskolát, majd az egyetemet, tanár lett belőle. Dolgozott becsülettel, és még meg is élt valahogy. Ám egy napon tragikus esemény történt: Hangyi nősülésre adta a fejét, egyik pályakezdő kolléganőjét vette feleségül. Akkor még nem tudta, hogy ez milyen súlyos következményekkel jár majd. Ahogy ez ilyenkor már lenni szokott, megszülettek a gyermekek, és ő rádöbbsent, hogy nem tud kijönni a fizetéséből.

Ám Hangyit nem olyan fából faragták, hogy egykönnyen megadja magát a sorsnak. Túlórákat vállalt, valamint különórákat adott, hogy legalább szinten tartsa életszínvonalát. Hatalmas csalódás érte, amikor rá kellett jönnie, hogy minél többet dolgozik, annál kevesebbet keres. A túlórák díjával ugyanis magasabb adósávba került, így még a korábbinál is vékonyabb lett a boríték. Megkezdődött a tartalékok lassú, de biztos felélése. Előbb kisebbre cserélte a szüleitől örökölt öreg házat, majd ezt is eladta. Szerencsére, épp ekkor ürtült meg egy alig romos szolgálati lakás. Persze, még így sem tudott volna talpon maradni, ha régi barátja nem segíti ki kisebb összegekkel.

Merthogy Tücsy eközben élte világát. Nem dolgozott sehol, esetleg esküvőkön és más multságokon vállalt kisebb fellépéseket. Ebből aztán szép pénzt hozott össze, mert nincs az az adóhatóság, mely láthatóvá tudná tenni az ő láthatatlan, de bőséges jövedelmeit. Ám az igazi fordulat akkor állt be életében, amikor egy esküvőn andalító muzsikájával rabul ejtette egy jól menő olajszőkítő kisiparos lányának a szívét. A papa egy ideig ellenezte az esküvőt, de miután Tücsy egy holdas éjszakán jól elhúzta a nótáját, végül beadta a derekát. Nászajándékkul egy gyönyörű házat építtetett az após a romos szolgálati lakás szomszédságában. Vígán zajlik itt az élet. Mindig szól a zene, áll a bál, Hangyi olykor irigykedve nézi a kerítésen keresztül, amint öreg barátja megtáncoltatja az asszonyt.

Amikor a La Fontaine nevű francia megírta a történetet, szokásához híven, azzal akarta befejezni, hogy mi ebből a tanulság. Ám hosszas fejtörés után rájött, hogy ideje újítani. Ezért a következtetéseket ezúttal az olvasóra bízta.

Több mint harminc évvel ezelőtt vette meg Tamás az első lottószelvényét és azóta egyetlen hetet sem hagyott ki. Tulajdonképpen nincs is más szenvedélye. Ezért aztán ennek alaposan megadja a módját. A hosszú évek során a lottózás nála már szinte ceremóniává vált. Minden kedden percnyi pontossággal betér a postára, hogy elhozza a szelvényt. Este aztán bezárkózik, hosszasan medítál, szinte szuggerálja a négyzeteket, mielőtt bejelöli a számokat. Ilyenkor senki sem zavarhatja, még a másik szobában is lábujjhegyen közlekedik a család.

Eleinte még viszonylag jól ment a sora, és csak a játék kedvéért lottózott. Néha volt egy-egy filléres nyereménye, ami rendkívüli örömet okozott neki, no nem a pénz miatt, hanem mert bizonyosságot jelentett, hogy jó úton jár, ezzel érdemes próbálkozni. Persze, azt továbbra sem engedte, hogy magával ragadja a játékszenvedély, ilyenkor is csupán két szelvényt vásárolt, mint mindig.

Aztán változtak az idők, és az élet egyre nehezebb lett. Fogytak a család tartalékai, újra és újra meg kellett húzni a nadrágszíjat. Korábban még kiment néha a meccsre, olykor-olykor megivott egy sört, de már erről is lemondott. Csak a lottózást nem tudta abbahagyni, ez volt számára az egyetlen tevékenység, mely képes volt felülemelni a mindennapi gondokon.

Egyszer aztán bekövetkezett az, amitől már jó ideje annyira rettegetek, hogy beszélni sem mertek róla: munkanélküli lett. És ez az ember, aki végigdolgozta egész eddigi életét, aki ereje teljében volt, nem tudott magával mit kezdeni. Eleinte még próbálkozott az elhelyezkedéssel, de mivel legjobb esetben is csak ígéretet kapott, belefásult az egészbe. Ettől kezdve úgy kapaszkodott a lottóba, mint az utolsó szalmaszálba, mint az egyetlen varázsvesszőbe, mely kilendítheti a kátyúból a család megrekedt szekerét. Reszkető kézzel vette át a kisablaknál a szelvényeket, aztán napokig csak ült a sarokban az asztal mellett, újabb és újabb szisztémákat agyalt ki. Éjjel, miközben álmatlanul forgolódott az ágyban, lelki szemei előtt katonás rendben vonultak el a számok, ő meg várta az égi jelet, az isteni megnyilatkozást, mely által biztosan megüti a főnyereményt. Ahogy közeledett a szombat, a sorsolás ideje, egyre izgatottabbá vált. Már egy órával a kezdés előtt bekészítette a papírt, a ceruzát, leült a tévé elé, nehogy véletlenül elmulasszon valamit. Sokáig, nagyon sokáig várt hiába.

Aztán egy éjjel furcsa álmot látott. Sáros földúton vánszorgott holtfáradtan a kietlen pusztaságban egy ismeretlen cél felé. Már jártányi ereje is alig volt, amikor három kutya jött szembe az úton, majd egy birkanyáját pillantott meg, mely épp negyven állatot számlált. Aztán kaszás férfiakkal találkozott, tizenketten voltak. Feltűnt egy fa is az út szélén, szakadt ruhájú öregember ült alatta. Amikor melléje ért, épp egy hatvanast rajzolt az ujjával a porba. Ebben a pillanatban felébredt. Rohant a szelvényekhez, és megjelölte a számokat. Csak azt sajnálta, hogy az ötödiket nem sikerült megálmodni, de se baj, azt beírta csak úgy, hasból.

És a csoda megtörtént. A következő sorsolásnál egymás után húzták ki a számait, csak az utolsót tévesztette el. Ezen azonban nem is nagyon bántódott, hiszen a négyes is majdnem főnyeremény. Láta maga előtt a súlyos milliókat, vagy legalábbis százezretet, és rádöbbedt, hogy nem is tudja, mit fog kezdeni ezzel a sok pénzzel.

Ettől olyan izgatott lett, hogy bement a kocsmába, fizetett fűnek-fának, s maga sem tudta, hogy került haza. Megbízható embernek tartották, volt hitele a kocsmárosnál.

Hétfőn aztán megvette az újságot, és nem akart hinni a szemének. Az állt benne, hogy ezen a héten a négyes találatok száma 2700, ezért mindösszesen 4200 forintot fizet. Hirtelen belényilallt a felismerés, hogy még a kocsmai számlát sem tudja kifizetni.

Árnyak a parkban

Amikor egymáshoz érnek az árnyak, a park életre kel. Tolvajok osonnak itt minden este, hogy álmodjanak a sötétség leple alatt. Ez az álom tartja őket életben. Kisimítja a reménytelenség ráncait, hogy hajnalban tiszta szívvel induljanak a kincset rejtő szemetesek felé, az ingyenkonyha vagy épp a sarki kocsmá felé.

Kezdetben mindenkinek jutott egy-egy pad, aztán újabb és újabb árnyak bukkantak elő a város rejtett bugyraiból. Hogy honnan és miért, azt nem kérdezte senki. Errefelé kérdezni nem szokás. A régiek helyet szorítottak a beköltözőknek. Előbb csak ketten, később már hárman is birtokoltak egy-egy padot.

Aztán egy napon izmos, fiatal csavargó jelent meg. Elégedett fennhéjázással nézett végig a harmincas aggastyánokon és reszketeg negyveneseken, aztán végignyúlt az első, épp üres padon. Amikor pedig felrázták, hogy húzódjon arrább, két kiadós ökölcspáccal adta tudtukra: itt most már ő az úr.

A három korábbi lakó menedéket talált a szomszédos fák alatt, de a parkba beköltözött a félelem. És ez a félelem egyre nőtt. Hideg fényében szinte fürdött az új jövevény. Előbb csak az ételt-italt dézsmálta meg, aztán már részt követelt a koldusok bevételeiből, a tolvajok és guberálók zsákmányából is. Aki tehette, elköltözött, a többiek pedig túrtek, és igyekeztek mind távolabb húzódni tőle.

Csupán két zsebes próbált mindenáron a kegyeibe férközni. Mivel a többiek rendszeresen eltitkolták a bevételeik egy részét, a két szolgálatkész csatlós egy idő után a helyszínen hajtotta be a sarcot. A főnök roppant elégedett volt, s hogy kifejezze elismerését, félrerugdosta a szomszédos padok lakóit, hogy emberei méltó lakrészhez juszanak mellette. Most aztán jutott ételre, de még inkább italra, a többiek pedig rettegvé bújtak össze a földre terített kartondobozokon.

Ám egy reggel, ahogy az elcsigázott szemekbe nézett, a csavargó is félni kezdett. Mindenütt csapdát sejtett, aljas ámulást és mindenkiben ámulót. Már elaludni sem mert. Minél inkább félt, annál többet ivott, és minél többet ivott, annál jobban félt. Már a zsebesekben sem bízott, mert rájött, hogy meglopják, de nem merte nekik megmondani, hiszen rajtuk kívül nem számíthatott senkire.

Abban az évben hirtelen jött a tél. Este még langyos szellő lengette a tépett kartondobozokból rakott tűz lángját, melynek melegénél a csavargó és emberei a sárga földig leitták magukat. Aztán hirtelen lehűlt a levegő, a park régi lakói összefűzve, testmelegükkel tartották egymásban az életet. Reggelre dér borította a fákat.

Hajnalban az ágrólszakadtak szinte lábujjhegyen indultak szokásos zarándokútjukra. Csak este vették észre, hogy a három testbe örökre belefagyott a lélek.

Szegény ember gyereke

Odakinn rettenetes kora délutáni hőség perzseli az utcákat, itt benn, a kocsmában néhány fokkal hűvösebbet fúj az ócska légkondi. Ennek ellenére csak néhányan mulatják errefelé az időt, korán van.

Egyszer csak nyílik az ajtó, belép egy harmincas kigyúrt férfi, mögötte pedig egy 7-8 év körüli sovány kislány is besomfordál.

- A szokásosat! - veti oda félvállról az ember a kocsmárosnak, aztán elterpeszkedik a magas bárszéken.

A gyerek tétován követi.

A kocsmáros kirak elé egy felest és két üveg sört. Az előbbit mohón felhajtja, aztán gyorsan elnyeli az egyik sört is. Majd a falra szerelt tévét kezdi bámulni, valami meccset adnak. A gyerek némán álldogál a szék mellett, láthatóan unja magát. Ahogy nézelődik, megakad a szeme a polcra kirakott színes nyalókákon. Nyel egy nagyot. Aztán még egyet. Egy darabig vívódik magában, majd félénken meghúzza az ember nadrágját.

- Apa..., apa..., vegyél nekem egy nyalókát! - mondja alig hallhatóan.

A férfi nem hallja, vagy csak nem akarja hallani, teljesen belefeledkezik a foci izgalmaiba.

- Apa..., légysszii, vegyél nekem egy nyalókát! - könyörög a gyerek, most már egy kicsit hangosabban.

Az apja megreppen. Arcára kiül a csodálkozás, mintha most venné észre, hogy egyáltalán itt van.

- Apa, vegyél nekem nyalókát! - próbálkozik újra a fiú.

A férfi arca elvörösödik, nyakára kiülnek az erek.

- Mit képzelsz? Nincs nyalóka! - üvölti eltorzult arccal. - Hát mi vagyok én, milli-omos?

Aztán csönd lesz a kocsmában újra. Csak a meccs hallatszik a tévében.

Tóparti tantörténet

A balatonalmádi móló mellett ülök egy padon, gyönyörködöm a magyar tenger tűnő párakkal játszó partjaiban. A vízben húsz-harminc vadréce úszkál, olykor kijönnek a partra, nem félnek az embertől, mert rendszeresen etetik őket.

Most is érkezik egy jól öltözött, fiatal házaspár egy négy-ötéves kislánnyal, az anyuka kezében zacskó, abban a kacsáknak szánt csemege.

- Gyere, Szamanta, megetetjük a madárkákat! - mondja a kislánynak.

- Nem madárkák, vadkacsák! - jegyzi meg határozottan a papa.

Az asszonyka úgy néz rá, mintha legalábbis felségsértést követett volna el.

- Te ne szólj bele! Megoldjuk nélküled is! - förmed rá a férjére, aztán a kislányhoz fordul. - Kiálts a madárkáknak, Szamanta! Így, gyertek hattyúk, gyertek hattyúk!

- Nem hattyúk, vadkacsák! - sziszegi szégyenkezéssel vegyes dühvel az apuka.

Az anyuka felcsattan:
– Elég volt! Semmit sem tudok megtanítani ennek a gyerekeknek, mert mindig elvonod a figyelmét! – kiáltja eltorzult arccal.
Szamanta egykedvűen nézi őket. Csak a récék rebbenek fel riadtan.

Szitok és szerelem

Zehernya Zénó egy szép tavaszi reggelen összeveszett a feleségével. Mint az már lenni szokott, egy jelentéktelen dolog miatt tört ki a háborúság, nevezetesen, hogy ki menjen le az ABC-be. Szó szót követett, egyre jobban belemelegedtek, s fél óra alatt egymás fejéhez vágták húszévi házasságuk minden sérelmét. Mikor aztán az asszony a Herendi porcelánkészlet legszebb darabját vágta földhöz, Zénó látta, hogy most már nem babra megy a játék. Villámló tekintettel, de egyetlen hang nélkül vette a bevásárló szatyrot, és kilépett az ajtón.

Az ABC-ben csúcsgalamb volt. A pénztárnál hatalmas sor kígyózott. Zénó előtt telt idomú hölgy állt színültig rakott kosárral. Később egy közös ismerős mesélte róla Zénónak, hogy ha tapintatlanul a súlya felől érdeklődnek, csak 92 kilót szokott bevallani.

A hölgy némi toporgás után váratlan lépést tett hátrafelé és sarka békésen megállapodott hősünk nagylábujján, aki a hirtelen fájdalomtól nem kapott levegőt, s hiába próbált megszólalni, csak valami nyöszörgésképe tört fel a torkából. Iszonyú erőfeszítéssel sikerült megmozdítania a lábát, mire a hölgy mit sem változtatva testhelyzetén, végre hátrafordult.

– Kérem – préselt ki magából egy mondattöredéket kékülő arccal Zénó.

– Ne rugdosson! – üvöltött fel a hölgy. – És lesz szíves leszállni a lábamról!

Mire Zénó azt akarta mondani, hogy ő nagyon szívesen, de az ő lábán állnak, ezért az egész egy fatális félreértés. De nem mondott semmit, csak tátogott.

Máig sem emlékszik rá, hogyan vánszorgott haza, az még nagyobb talány, miként vergődött fel a lépcsőkön, szinte beesett az ajtón. Az asszony nem kérdezett semmit, csak lefektette és szorgosan cserélgette a borogatást a sötétkék fakanálra emlékeztető nagylábujjon.

– Drágám, annyira örülök, hogy nem valaki más a feleségem – mondta Zénó, és mélyen az asszony szemébe nézett.

Az meg arra gondolt, milyen szép is a szerelem.

A kerítés

A léckerítés a falu központjában állt, egy valamikor szebb napokat látott ház előtt, melynek udvara is kezdett már elvadulni. A nagyobbik részéről rég lepergett a festék, itt-ott korhadni is kezdett, de az alvág felőli végét barnára mázolták. Aki először járt erre, azt

hihette, csak nemrég hagyta félbe a gazdáját, de a legtöbben tudták, évek óta így áll már.

A kapun néha egy öregasszony lépett ki, görnyedve, mint aki nagy súlyt cipel a hátán. Végignézett a kerítésen, és elpityeredett. Van már annak vagy tíz éve, hogy a fia elkezdte festeni a kerítést. Akkor még egyetemre járt, de éppen nyári szünet volt, egész nap csak heverészett, meg sörözött. Néha a hátsó ablakból nézte, amint az anyja kapált a kertben, ellátta a jószágot vagy éppen kiganézott a disznó alatt. Hiába kért segítséget a fiától, az a füle botját sem mozdította.

- Nem azért mentem egyetemre, hogy a földet túrjam - mondogatta. - Ha nem bírod, ne csináld te sem!

- Legalább a kerítést, azt ferd le, Petikém! - kérlelte az anyja. - Csúfság már, ahogy kinéz.

Petike eleinte erre sem hajlott. De aztán a mama addig kérlelte, míg nagy nehezen beadta a derekát. Igaz, akkor már igencsak végét járta a nyár. Vette a dörzspapírt és a drótkéfét, kezdte lecsiszolni a lécekről a régi festéket. Igen ám, de hol az orrába ment a por, hol a szemébe, hol meg egyszerűen melege volt, így aztán nagyokat pihent, a port meg leöblítette egy kis sörrel. A fél falu rajta röhögött, olykor ugratták is:

- Ne hajszold annyira magad, Petike, mert még megárt! - mondogatták.

- Anyám szerint a munka nemesít, de szerintem csak nem esik jól - felelte mindig erre.

Egyszer aztán eszébe jutott, hogy most már valami látványos dolgot kellene produkálni, hadd lássa a falu, no meg főleg a mama, hogy ő mégiscsak jutott valamire. Abba hagyta hát a csiszolást, és úgy döntött, legalább azokat a léceket lefesti, melyeket már megtisztogatott. Hozta az ecsetet, a festéket meg a higítót és nekilátott. Igen ám, de még mindig nagy volt a hőség, ha meg elment pihenni, akkor beleszáradt a festék az ecsetbe, máskor meg lecsorgott, szóval ezzel is nagyon lassan haladt. Alig jutott el a kerítés harmadáig, már vissza kellett menni az egyetemre.

- Ugyan, mit kell ezen annyit aggódni - nyugtatgatta a mamát. - Majd jövő nyáron befejezem.

Telt-múlt az esztendő, Petike egyre ritkábban jött haza. Pedig anyuka nagyon várta, eleinte minden hétvégén süttött-főzött, aztán már csak az ünnepekre, hátha megjön az ő éhes fiacskája. Akinek mindig volt valami kifogása, egyszer azért nem ért rá, mert tanulni kellett, másszor azért, mert munkát vállalt (ezt még a mama sem hitte el, mert mindig pénzt kért), hol meg valami lányra hivatkozott.

Egyszer aztán, már végét járta a tavasz, váratlanul hazaállított. Volt is nagy öröm, anyuka szinte körbetáncolta, de annál nagyobb lett a csalódás. Petike ugyanis közölte, hogy neki elege van az egyetemből, ő valami többre vágyik, ezért külföldre megy. Ugyan még nem tudja, mit fog csinálni, de ez már részletkérdés, egyébként is egy haverrel megy, ketten könnyebben fognak majd boldogulni.

Eleinte olykor még telefonált Hollandiából, aztán az is elmaradt, és az anyja is hiába hívta, nem vette fel. Próbálta kerestetni, de sikertelenül. A faluban azt beszélnek, narkós lett, sőt talán már nem is él. De hát az emberek mindenfélét beszélnek. Ő nem hisz nekik. Petike nem olyan.

Persze, vannak jó emberek is. Néhányan felajánlották, hogy befejezik a kerítést. De ő hallani sem akar róla. Majd Petike. Elvégre, megígérte.

Kedves Jézuska!

Ne haragudj, hogy levelemmel zavarlak, tudom, ilyenkor, karácsony előtt sokan fordulnak hozzád. Nem is kérni szeretnék tőled, mint a többiek, csak kérdezni. Amikor Béci berúgta a labdával az ablakot az iskolában és a kamerák nem mutattak semmit, Gizike néni azt mondta, te mindent tudsz és mindent látsz, és akkor Béci megijedt és bevallotta.

Szóval, te biztosan tudnál nekem segíteni, mert egyre azon töröm a fejem, hogy lehet valakiből kiszerezni. És mit kell tenni ahhoz, hogy az emberből kiszeressenek. Ezen azóta gondolkodom, hogy egyszer megkérdeztem nagytól, hová lett az apukám, mire azt mondta, még meg sem születtem, amikor kiszerezett anyából.

Ezt nem értem. Hogy lehet valakiből kiszerezni? Csak szeretem, szeretem, aztán egy reggel arra ébredek, hogy már nem is? Szerintem ez lehetetlen. De amikor nagyt kérdezgettem, csak a vállát vonogatta. Pedig én azt hittem, a felnőttek mindent tudnak. De még annyit sem tudnak, mint én. Mert én tudom, hogy soha nem tudnék kiszerezni anyából. Még akkor sem tudtam kiszerezni, amikor megvert. Pedig direkt figyeltem magam, hogy szeretem-e még. És szerettem. És szeretni is fogom mindig, amíg élek.

Bár néha úgy gondolom, ő néha kiszeret belőlem. Egyszer azt kiabálta nekem, ha nem lennék, akkor ő már árkon-bokron túl lenne. Nem értettem. Mi van az árkon-bokron túl, amit jobban szeret, mint engem? És ki szereti ott jobban, mint én? Hiába kérdeztem nagytól is. Csak sóhajtott, és legyintett. Szerintem azért, mert már ő is kiszerezett anyából. Amikor megbetegedtem, és anya arra kérte, hogy vigyázzon rám, akkor azt válaszolta, vigyázzon rám, aki megszült.

Ők, persze, azt hitték, hogy nem hallom, mert kiküldtek az udvarra játszani, de én egy kicsit hallgatództam. Tudom, hogy csúnya dolog, de kíváncsi voltam, hogy mi lesz. Akkor már tudtam, hogy a nagy kiiszerezett anyából. Aztán az is eszembe jutott, hogy talán nem is anyából, hanem belőlem szeretett ki. Akkor határoztam el, hogy a végére járok a dolognak. Mert nem tudom, mi rosszat tettem, ami miatt kiszerezett belőlem. Vagy az is lehet, hogy nem szeretett soha? Akkor hogy lehet, hogy én még mindig szeretem? Kérlek, segíts, Jézuska! Magyarázd ezt el nekem. Nagyon fontos! Ha tudnám, hogy mért szerettek ki belőlem, akkor megérteném, mit rontottam el. És akkor meg tudnám javítani. Ugye, te még szeretsz engem? Segítségedet előre is köszönöm!

Sok szeretettel: Sanyika

Pataki Jolán tizedik unokája

Az eső csöndesen dobol az ablakon. Odakinn kemény a sötét, de itt-ott azért kiséjlik a fény, a csillogó szemű házak előtt felszakad a köd. Az esőt mindig is szerette. Hányszor, de hányszor feküdt éjszakánként nyitott szemmel az ágyon, hallgatva a monoton dobogást.

Valahol, a harmadik szobában fölsír egy csecsemő. Lélegzetvisszafojtva hallgatja.

Tíz gyermek van egy szobában, egyformák mind, mint tíz piciny tojás. Másnak. Az anyának nem. Ő megismeri, ha mind sírnak is, azt az egy törékeny cérnahangot.

- Otthon - jut eszébe megint a rég elhagyott szülői ház. - Hol van az az otthon?

Lassan hajnalodik. Egy óra múlva szoptatni kell. Az ágyra dől, mert nehéz a lába, mint vándoré hosszú zarándokút után. Nem jön álom a szemére. Az anyjára gondol, de már nem a csalódás dühével, mint néhány nappal ezelőtt, csupán valami makacs, egyre súlyosabb szomorúsággal. Vajon mért nem tudtak soha összelelegedni? Talán nagymamának volt igaza, amikor egyszer azt mondta:

- Ez a ti bajotok, ez a fene nagy kivagyiság és a még nagyobb büszkeség. Ilyen volt minden Kevei, mióta világ a világ.

Később azt beszéltek, hogy nagymama hallani sem akart erről a házasságról. Igaza volt. Egyenlőtlen erők küzdelmének bizonyult, nem szövetségnek. És Szalókiné Kevei Malvin mindig kemény kézzel irányította az értelmetlen harcot. Egész a válásig.

Ezt azért nem várta tőle. Hiszen mindent előre megbeszéltek. Még a kiságnak is helyet csináltak a régi gyerekszobában.

- Ha megszülsz, gyertek csak haza - mondta. - Úgyis olyan egyedül vagyok.

Igaz, később azért megjegyezte:

- Szégyen ez, nagy szégyen, lányom, hogy nincs apja a gyerekeknek. Az emberek soha sem fogják neked megbocsájtani.

Ez akkor szinte mellbe vágta. Egyszerre két helyen martak bele. Azt mindig is tudta, hogy az anyja csalódott, mert a lányából csak egy falusi tanító lett. De hogy a gyermekben, a saját unokájában, akit ő annyira vár, még ő is csak a szégyent lássa, ezt nem várta volna. Mégis hallgatott, örült, hogy befogadták.

Úgy tervezte, az utolsó napokat otthon tölti, mégiscsak biztonságosabb. Meglepődött, amikor egy ismeretlen férfi nyitott ajtót. Anyja zavartan álldogált az előszobában, s már harmadszor mondta el, mennyire örül, hogy így együtt van a család.

- A család? - gondolta magában Klári. - Miféle család, hisz ezt az embert nem is ismerem.

Csak a vacsora után jutott eszébe az anyjának, hogy bemutassa az élettársát. Rudolf komoly, csendes embernek látszott, s Klári egy pillanatra, maga sem tudta miért, megsajnálta. Miközben leszedték az asztalt, az anyja megszólalt:

- Tudod, most, hogy Rudolf itt van, kicsit átrendeztük a lakást. Gyere, megmutatom!

Magyarázta, hogy az ebédlőbe új bútort vesznek, végigvezette a hálón, melyet már teljesen átalakítottak, végül a gyerekszobába léptek. Itt az anyja elhallgatott. Az ajtóban álltak. Csend volt.

- És itt változik valami? - kérdezte Klári remegő hangon. Csak most látta, milyen sápadt az anyja.

- Úgy gondoltuk, ez lesz a Rudolf dolgozószobája - nyögte ki, a szavak koppantak a fogai között. - Tudod, neki nyugalomra van szüksége.

Klári alatt megdobbant a föld.

- És a gyerekekkel mi lesz? - kérdezte könnyes szemmel.

- Ó, igazán nem kell nyugtalankodnod. Rudolf már ki is nézett nektek egy szobát. Majd kibéreljük. Természetesen, álljuk a költségeket.

A szoptatás, mint mindig, most is boldog örömmel töltötte el. Elégedetten nézte a mohó kis száját, mely nagy cuppogással nyelte az életet adó nedvet. Utána ledőlt egy

kicsit. Már épp kerülgette az álom, amikor nagy csörömpöléssel becsoszogott az ajtón Márta néni, és hozzálátott a takarításhoz.

- Hé, anyuka, ébresztő, mindjárt kezdődik a vizit! - kiáltott fel szokatlan jókedvvel, majd látva, hogy Klári mennyire nekikeseredett, még hozzátette: - Most néztem meg épp a legényt. Hát én mondom, egy kis vasgyúró. Azt mondják, ma már talán haza is mehet vele.

- Hol az a „haza”, Márta néni? - sóhajtott fel Klári. - Néha úgy érzem, egy harminc-éves gyerek vagyok, aki könnyelműen életet adott egy csecsemőnek, s most ébredt rá, hogy nincs hol fölnevelni.

Az öregasszony leült az ágy szélére.

- Ne gyötörje magát, Klárika, mert még elmegy a teje - mondta, s mindig zsörtölődő hangja most bársonyos volt, mint egy jó meleg takaró. - Higgye el, ha valaki, én meg tudom érteni magát.

Ettől a tenyeres-talpas, nagydarab, mindig zsörtölődő asszonytól nem várt ennyi együttérzést. Csak ült az ágy szélén és nézett maga elé, mintha nagyon messze járna az idő útjain.

- Öt évig vártam én is, míg megszülettem a lányomat - motyogta, de mintha csak magának mondaná. - Pedig csak azért mentem ehhez a részeges uramhoz, hogy legyen egy gyerekem. Így is azt mondta az anyám, ne válogass, lányom, örülj, hogy elvesz, te már vénlány vagy. Huszonnégy éves voltam.

Csönd lett. Márta néni a múltat, Klári a jövőt kutatta. Csak néha sírt fel egy-egy csecsemő a szomszédos szobákban. Márta néni tért vissza először.

- És mi lenne, ha visszamenne a gyerekekkel a faluba, ahol eddig is lakott? Ott magát mindenki szereti, Jolánka meg rendes asszony, biztosan befogadná. Ismerem, még lánykoromból. De rég is volt, mikor együtt szedtük a markot a kaszások után.

- Hát igen, Jolán néni rendes asszony - legyintett lemondóan Klári. - Csak ő egy másik világban él. Láttá volna, amikor megmondtam neki, hogy terhes vagyok. Napokig nem szólt hozzám. Aztán felajánlotta nekem, hogy összehoz egy özvegyemberrel a faluból, gyorsan menjek hozzá férjhez, nehogy szégyenben maradjak. Nem, nem... Ő egy másik világban él.

Márta néni kezébe vette a vödröt, s elindult az ajtó felé.

- Klárika, a jó emberek a bajban mindig egy világban élnek - szólt vissza, aztán eltűnt a félhomályban.

A hírek most is pontosak voltak, ma valóban hazamehet a kórházból. Megoldást még mindig nem talált. Talán mégis el kellett volna fogadni azt az albérletet? Ezen töri a fejét órák óta.

Lassan nyílik a nagy fehér ajtó. A nevét hallja.

- Menjen ki a hallba, látogatója van - mondja egy szenvtelen hang.

- Látogatóm? Nekem? Talán csak nem János? Nem, ő sosem jönne ide. Neki csak egy futó kaland volt ez az egész. Nevelje csak a gyerekeit, ezt a fiút ellátja egyedül is.

Az anyja álldogált ott.

- Telefonáltam, és azt mondták, ma hazamehetsz - mondta lehajtott fejjel. - Hová viszed a gyereket?

- Hová vigyem, az albérletbe? - tört ki Kláriból a keserűség.

Az meg sértődötten nézett rá.

– Látod, látod, megcsinálod magadnak a bajt, aztán meg rám haragszol. Mondtam én már akkor, hogy nem kell neked ez a gyerek. De veled nem lehet beszélni!

– Azért jöttél, hogy ezt megmond? – nézett rá kicsit szánakozva Klári, s olyan távoli-nak érezte, mint még soha. Beléjük fagyott a szó is, nem anya és lánya állt már szemben egymással, hanem két nőstényfarkas. Egyik a párját, másik a gyermekét féltette.

Odakinn valaki a cipőjét tisztogatta a rácson. Lassan nyílt az ajtó, előbb csak egy nagy bolyhos, fekete vállkendő látszott, aztán már Jolán néni is. Klári ijedten nézte az öregasszony szigorú arcát. Ismerte jól ezt a tekintetet. Jaj volt annak, aki ilyenkor ellentmondott neki. Még a köszönésében is, ahogy odavetette, volt valami parancsolás.

Klárít nézte, és ahogy nézte, úgy tetszett, az ezernyi apró ránc között, a szája szögletében megvillan egy morzsányi mosoly.

– Hát a legényke, szeret-e enni? – kérdezi. Így mondta, legényke, ahogy az unokáinak, s ettől Klárinak hirtelen jókedve lett, s olyan, de olyan büszkeség töltötte el, mint még soha.

– Azt aztán szeret, amikor szopni kezd, úgy hiszem, abba sem akarja hagyni – felelte és kacagott a tekintete.

– Akkor ember lesz belőle – szól Jolán néni, és nyomatékosan rá is bólint a már-már tudományos következtetésre. – Hanem – fordítja komolyra a szót, mintha elröstelné ezt a hirtelen jókedvet –, most már készüljön, Klárka! Itt van a fiam a kocsival, mehetünk haza.

– Csak nem fogja a faluba vinni a lányomat?! – visít fel Kevei Malvin hangja. – Azt akarja, hogy kikezdjék őt is, magát is?

Pataki Jolán most fordul először a kalapos, jól öltözött asszony felé. Ahogy állnak egymással szemben, Klári úgy érzi, hatalmas testével mindjárt eltapossa az anyját. De nem mozdul, csak az arca lesz megint kemény, mint az élet, mely ráncosra gyúrta.

– Maga csak az én jó híremet ne féltse, de még a lányáét se! Megvoltunk eddig, megleszünk ezután is! – csattan fel élesen a hangja. – Mikor reggel Márta megüzente, hogy Klárink milyen bajban van, azt gondoltam: felneveltem öt gyermeket meg kilenc unokát, ezt az egyet már csak fel tudom nevelni! Az unokáimat Klárka tanította, meg a szomszédasszonyét is. Menjen csak, naccsága, nyugodtan haza, biztos sok dolga van abban a nagy házban!

De az utolsó mondatot Klári már nem hallja. Szalad fölfelé a lépcsőn, kettesével veszi a fokokat.

Lány a kerítés mögött

Most, hogy ennyi év után haza készült, a szülővárosába, megpróbálta felidézni a régi emlékeket. Kapaszkodókat keresett, világítótornyok múltból felcsillanó fényét, hiszen alig ismert már ott valakit. Magának sem merte bevallani, hogy fél. Fél, hogy a világ, melyet elhagyott, már csak az emlékeiben él. Fél az elmúlástól.

Ahogy nézegette a régi fényképeket, az egyiknél hosszan elidőzött. Ócska léckerítés fölött fiatal lány bámulta az utcát, mögötte apró, ütött-kopott házak. Emlékezett erre a lányra, bár csak egyszer beszéltek egymással. Sokszor álldogált a léckerítés mögött,

sóvárogra leste a való világot. Neki mindig úgy tűnt, hogy a lányt rabságban tartják, pedig tárva-nyitva állt mellette a kapu. Amikor egyszer, kicsit félszegen, ráköszönt, az hálás mosollyal viszonzta. Mintha szeretne beszélgetni valakivel. Így aztán összeszedte a bátorságát és legközelebb megszólította. Ám alig váltottak néhány mondatot, egy fogatlan vénasszony lépett ki a házból.

- Nem megmondtam neked, hogy ne beszélj idegenekkel? Pláne meg fiúkkal! Úgy akarsz járni, mint anyád?

A lány zavarba jött, szabadkozni kezdett. Ő meg gyorsan elköszönt, de még készített egy képet a nála lévő géppel. Hosszan elgondolkozott ezen a régi, mellékes történeten.

- Vajon mi lehet a lánnyal? Már biztosan nagymama – próbálta megfejtetni a történet folytatását.

Amikor a városba ért, szállodában szállt meg, nem akart a terhére lenni senkinek. Még aznap megkereste Fricit, iskolai padtársát, akinek mindig súgott az órán és aki mindig megvédte, amikor meg akarták verni. Frici fölött is eljárt az idő, kicsit már biceg, de azért egy kiadós ebéd után felajánlotta, elkíséri a régi iskolához.

Ahogy bekanyarodtak a sarkon, szembetalálta magát a régi fényképpel. Ott látta maga előtt a léckerítést, bár egy kicsit jobb állapotban, mögötte az apró házak viszont talán még rozogábbak. És a kerítés mögött ott állt egy fiatal lány. Nem a régi lány volt, de határozottan hasonlított. Sőt, megdöbbenő volt a hasonlóság, meg a helyzet is. A meglepett Fricit hátrahagyva odalépett a kerítéshez és ráköszönt a lányra. Az kedvesen mosolyogva köszönt vissza.

- Te itt laksz? – kérdezte tőle.

- Igen, itt lakom. A nagymamámmal – felelte. – Ismer minket a bácsi?

Ebben a pillanatban egy fogatlan vénasszony lépett ki az ajtón.

- Mondtam neked, hogy ne állj szóba idegen férfiakkal! Úgy akarsz járni, mint anyád?

Földobott kő

A vizsgák kábult, izgatott napjai hamar tovatűntek. Nem maradt meg más belőlük, csak a nyitott könyvek zilált halmai a kopott kollégiumi asztalon, meg a kávé illata. Ami utána következett, olyan volt, mint egy álom. Este érkezünk meg, elkábítottak a nagyváros fényei, az utcák lüktetése. Ismeretlen, varázsos, mégis ijesztő zene.

Másnap ott álltunk a feketére párnázott ajtó előtt. Mögötte, egy kis íróasztal mellett ősz hajú, filigrán, jóságos tekintetű ember ült.

- Na, lányok, ha nincs ellene kifogásuk, most két hónapig nálunk fognak dolgozni – mondta a bemutatkozás után, miközben megsimította hetyke kis bajsztát, melyben már csak itt-ott mutatkoztak sötétebb szálak.

Nemzetközi híru szívsebész volt. Már akkor nagyon megilletődünk, amikor kezet fogott velünk, most pedig, hogy felcsillant a nagy lehetőség: egész nyáron tőle tanulhatunk, torkunkon akadt a szó az izgalomtól. Anna ugyan hebegett valamit a háláról, meg a megtiszteltetésről, a prof azonban széles mosollyal intette le:

- Ugyan már, hisz én lehetek büszke magukra! Ha három ilyen csinos, fiatal hölgy

társaságában végigmegyek a kórtermeken, már csak ettől is javul a betegek állapota. Különben is, Árvai főorvos úr, az önök tanára, aki nekem régi jó barátom, már hetekkel ezelőtt a figyelmembe ajánlotta önöket.

Az első két napon reggeltől estig szaladgáltunk. Alig tudtunk lépést tartani a professzorral. Ennek az apró, hatvan felé járó embernek bámulatos munkabírása volt. Este fáradtan zuhantunk az ágyba, s félálomban arról ábrándoztunk, hogy egyszer majd a várost is megnézhetjük.

Néhány hét múlva beinvitált minket az irodájába, kávét hozatott, aztán néhány súlyosabb beteg állapotáról beszélgettünk.

- Ha nem veszik tolakodásnak, szeretném megkérdezni: miért választották ezt a pályát? - kérdezte a kávéját kavargatva.

A két lány rám nézett. A szemükben biztatás volt, néma segítség, bár lehet, hogy csak én láttam így.

- Én... az öcsém miatt leszek orvos - bukott ki belőlem.

Fürkésző tekintettel nézett rám. Lassan szétfoslott bennem a szavak béklyója, zúgva, bukdácsolva, de egyre nagyobb lendülettel törtek fel bennem a hangok. És elmondtam, amit már évek óta úgy elmondtam volna valakinek, de soha nem mertem. Mert vannak titkok, melyeket kinnal tart magában az ember, s amikor kiadhatná őket, visszariad, úgy összefonódtak a sejtszövetekkel, hozzátapadtak a szövetekhez, hogy csak erőszakkal tépheti szét a szálakat. Az öcsém tíz évvel fiatalabb, mint én. Ma sem látszik többnek nyolcnál. Két hétig iskolába jár, két hétig kórházban van vagy otthon fekszik. Szívelégtelenséggel született. Ma már tudom, azonnal meg kellett volna operálni. Hallottam, amikor az orvosunk azt mondta anyámnak, felelőtlenség, hogy nem viszik ezt a gyereket szakorvoshoz, meg hogy ha nem operálják meg, egész életében koldus maradhat. De anyám fekete panasza mögött rendkívüli makacosság lakozott.

- Doktor úr - hallom ma is siránkozó hangját -, hát hová indulhatnánk mi ezzel a gyerekekkel? Egyszerű emberek vagyunk, meg aztán itt az aratás, a gazdaság, azt nem lehet egy napra sem itthagyni.

Többször is eljött az orvos hozzánk, de hiába. Anyám siránkozott neki, apám meg csak itatta volna, s amikor elment, büszke kárörömmel mondogatta: tanult ember ez a doktor, de a bort nem bírja. Aztán az orvos elköltözött, az új meg a szomszéd faluból járt ki, nemigen volt arra ideje, hogy az öcsémmel foglalkozzon.

Egy idő után rettenetes félelem fogott el mellette. Már elmúlt egyéves, s egész nyáron én vigyáztam rá. Nem bántam, mert csendes gyerek volt, s legalább kedvemre olvashattam, míg anyámék a mezőn dolgoztak. Hanem egy délután rettenetes bömbölésbe fogott. Mérgeesen csaptam le a könyvet, ringatni kezdtem, s kis idő múlva el is csendesedett, és akkor hirtelen elsápadt, a szája kékülni kezdett, majd ez a vészjósló szín szétterjedt az arcán...

... A beszélgetés után a professzor arra kért, hozzam el az öcsémet, ha kell, néhány napra haza is enged. Ahogy kiléptünk az ajtón, Anna rám förmedt:

- Te meg vagy örülve! Csak nem akarsz hazamenni éppen most? Ezen a hónapon már igazán nem múlik semmi. Később meg még jobban is jársz, hiszen újra visszajöhetsz.

Ha jól emlékszem, tettem valami erőtlenséget, félszeg ellenvetést, hogy sosem lehet tudni, meg hogy épp eleget késlekedtünk már, de magam is éreztem, most nincs erőm elutazni

innen. Addig győzködtek, addig érveltek, legyenek észnél, most fogok befutni vagy soha, a vak is látja, hogy az öreg engem kedvel a legjobban, egy év múlva végzek, és még minden lehetséges, akár maga mellé vehet az osztályra; hogy végül egészen megnyugodtam.

Nappal épp elég munkánk volt, néha még éjszakai ügyeletet is vállaltunk, így nem volt időm gondolkodni a dolgon. Csak álmomban merült fel előttem olykor Tibike elkékült arca, s ilyenkor csuromvizesen ébredtem. Az öreg pár nap múlva megkérdezte, nem utazom-e haza. De miután közöltem vele, hogy inkább majd a gyakorlat végén hozom el az öcsémet, nem erőltette a dolgot. Csak a szemében, a hangjában vettem észre valami hideg csillogást, amit már soha többé nem tudtam eltüntetni.

A vonatablakon át a lankás domboldalok már az otthon üzenetét hozták. Ágnes csak most hajolt közelebb az üveghez. Ismerősként üdvözölte itt minden szeglet, minden zugnak úgy őrizgette még nagyapjától tanult nevét, mint nekikeseredésükben világgá induló őseink a dohányzacskóba rejtett maréknyi anyaföldet. A Nagy-hegy, a Kenderes, a Gyepes neki mind egy-egy falatnyi gyermekkor. A Galiba oldaláról már eltűntek a keserves szőlőtőkék, új kőbányát nyitottak. Az egyik hatalmas, sárgásbarna szikla mellett még ott rázza száraz karjait a vén cseresznyefa. Erről az öreg, kegyelemért kiáltó fáról ismét az öccse jutott eszébe. Az is így nézett rá mindig, mégsem tudott rajta segíteni. Ott, a jegenyésen túl már a falu kezdődik. Ahol a karcsú fák sora útnak indul, ott fogta meg először a kezét Garai Pista. Akkor, tőle hallotta először, hogy ő szép lány, a falu legszebb lánya. Először csak nevetett ezen, de olyan gyakran nézegette magát a tükörben, hogy még az anyjának is feltűnt. Később Pista elment tanulni valahová, az ország másik végébe, eleinte még írt, aztán semmi hír felőle. Ágnes pedig különóra kezdett járni egy fiatal biológianárhoz.

A falu szeme mindent lát. Az idegent meg, pláne, ha partiképes fiatal tanár, különösen szemmel tartják. Egy este, amikor apja kapatosan szívta a füstöt a vacsora maradékaik fölött, az anyja pedig a mosatlannal bíbelődött, megemlítette, hogy Tibikét mégiscsak el kellene vinni egy szakorvoshoz.

- Hadd el, jányom, hadd el! Nincsen minékünk arra pénzünk. Mahónap eladójány lesz te is, kell a pénz a stafírungra. Erzszi nénéd most csináltatott házat a jányának, te se vagy rosszabb a Julinál.

- Na hisz, az én lagzimra még ráérnek gyűjteni. Előbb az egyetem - mondta kacagva, mert azért mégiscsak jó érzés, hogy őt már felnőttnek tartják.

- Márpedig abból nem lesz semmi, megmondtam már százszor! - böffent ki az apjából a szó. Én nem neveltem városi kisasszonyt! Ha te innen elmész, többet nem jössz vissza. Kinek építem én a házat? A nyomorék öcsédnek?

A végén - nemhiába tartották mindig büszke, makacs lánynak -, mégis elment. Ahogy a bőrönddel a kezében kifordult a kapun, az anyja olyan jajveszékelést csapott, mintha temetésen lenne. Az öccse, mint ösztövére felkiáltójel, az árok szélén állt. Könyörgő pillantását azóta sem tudja felejtani. Már a vonaton ült, amikor az apja kiért az állomásra. Egyenest a mezőről jöhetett, talán valamelyik jóakarója vitte neki a hírt. A váróterem ajtajánál eldobta a biciklit, kipirult arccal, hadonászva indult az egyre gyorsuló szerelvény felé. Ágnes kinézett az ablakon, hogy búcsút intsen. Káromkodás, átkozódás foszlányait sodorta felé a szél. Azóta nem járt otthon.

Az állomáson semmi sem változott. Csak a mindig katonásan tisztelgő bakter bajsza lett még nagyobb és fehérebb. Nem ismert meg, de azért régi jó falusi szokás szerint fogadja biccentésemet. Ahogy a főutcára érek, egyre hevesebben ver a szívem. Innen is, onnan is rám köszönnek az emberek. Valami csodálatos megkönnyebbülést érzek, hogy végre itthon vagyok. Csak most jövök rá, mennyire féltem ettől a találkozástól, mert akit a falu nehezen ereszt el, azt nehezen is fogadja vissza. Csak később veszek észre a köszönésekben valami komor méltóságot, és ettől megint elbizonytalanodom.

Az égen, mintha a semmiből születtek volna, fekete viharfelhők gyülekeznek, feltámad a szél, de a nap forró sugarai még torkomra szegeznek a lélegzetet. A mezőről fekete kendős asszonyok kanyarodnak a főútra, vállukon kapa. Fekete kendők, fekete, napcserezte arcok, a szemekben fekete villogás. De sokat tudnak mondani ezek a szemek, ezek a korán kelő ráncok, ha az ember olvasni tud bennük! Mindennapi ítéletet hirdetnek, fényesre koptatott kapanyelekkkel írt, verítékkal szentelt ítéletet, és jaj annak, aki bűnösnek találtatik, mert ez a falu ítélete.

Ahogy közelebb érnek, sorban ismerem fel gyermekkorom őrzőangyalait: Erzsi nénit, Mari ángyomat meg a többi mezei igazságtevőt. Épp eleget jártam velük kapálni, hol magamért, hol meg anyám helyett. Ők is megláttak már, úgy hajolnak össze a fejek, mintha szélroham kavarná a búzavetést. Érzem a tekintetüket, mely nem köszön, nem mosolyog – hat pár dermesztő jégvirág bimbózása a földszínű arcokon. Ettől megijedek, hogy tán az elszakadtat látják bennem, idegenebbet az idegennél, mert abban még nem csalódtak, az még nem hagyta itt, de én igen.

– Hát édesanyám? – szívárog a számból a szó, mintha valahol, ott belül megrepedtem volna.

– Elkéstél, jányom – mondja Mari ángyom rekedten. – Pedig még táviratot is adtunk fel.

Nagyot dördül az ég, kövér cseppekben hull a nyári zápor. Elkéstél – ezt a szót ilyen végérvényesen, visszavonhatatlanul még nem mondták ki. Honnan késtem el? Miről? Beledidergek az esőbe, aztán rohanok, rohanok. Nem figyel rám senki, halott lett az utca, mindenki fedél alá húzódott.

Ahogy belépek a nyári konyhába, anyám a moslékot kavarja. Amint meglát, máris úgy ölel, úgy kapaszkodik belém, mint szárnyaszegett fekete madár a legutolsó ágba. Valami meleg ömlik a nyakamra.

– Nincsen már Tibikénk, kisjányom – szipogja.

Forogni kezd velem a világ, és már csak rémült arcát látom, ahogy utánam kap. Amikor magamhoz térek, a szobában fekszem, beesteledett. Előbb azt hiszem, egyedül vagyok, csak később veszek észre egy nagy fekete kupacot a szoba sarkában: Erzsi néném bóbiskol összekulcsolt kézzel a kisszéken. A félhomály egyre szüli a jajnyi gondolatokat.

– Hát hagytam meghalni az öcsémet?! Az isten verné meg azt az átkozott büszkeségemet! Hát kin álltam bosszút azzal, hogy nem jöttem haza? Azon a kis szerencsétlenen? Hová lettek a nagy tervek, hogy majd mindenkin segíték? Hát milyen orvos lesz így énbelőlem?

Erzsi néném felriad a mocorgásomra.

– Jaj, hát felébredtél, Ágica? – károg hangja a fekete kendő alól. – Már úgy megijedtünk, hogy valami nagy bajod van. Garai Pista is háromszor járt itt, hogy jobban vagy-e

már. Még az orvost is ő hozta át, annyira aggódott érted.... A Pista, az igen szép fiú lett, úgy megemberesedett, meg sem ismernéd.

Nyílik az ajtó, és már ott ül előtttem anyám.

- Hát felébredtél? - kérdezi.

- Fel - fürkészem az arcát.

Hallgatunk.

- Pista már elment? - szól Erzsi néném a sarokban.

Elfog a düh. Mit akar mindig ezzel a Pistával? Hát nincs más gondja?

- Mire befejezed az egyetemet, felépítik az új rendelőt is - magyarázza egyre jobban belelelkesezve. - Elvégre új orvosnak új rendelő jár.

- Soha nem leszek én orvos, Erzsi néném - buggyan ki belőlem a felgyülemlett keserűség. - Az öcsémet is hagytam meghalni, pedig rám lett volna szüksége.

- Hát a többinek, a falunak kire van szüksége? - hallom felcsattanó hangját.

Elerednek a könnyeim, sűrű patakokban folynak az arcomról a nyakamra, mohón issza a cseppeket a felpolcolt párna. Az öregasszony ettől zavarba jön, s azzal az ürüggyel, hogy nekem pihennem kell, kisomfordál a szobából. De a sírás most nem megkönnyebbülés, a könnyek nehéz álomba sodornak.

Álmomban az állomáson vagyok. Már épp fellépnék a vonatra, amikor furcsa menetet pillantok meg. Elöl Tibike jön, könnyörgő szemmel, ugyanaz a Tibike, akit akkor ott hagytam az ároksparton. És utána a többiek. A Postás Gizi, akinek asztmája van, és fojtó köhögéssel nyeli az út porát. Takács Jóska, az iskolai padtársam, akivel egy lezuhanó ölfá végzett. Rozi néném, aki kézen fogva vezeti a gügye unokáját. Mögöttük még többen, sánták, bénák.

A tömeg nem szól, nem kér, csak néz rám örületbe kergető szemekkel. Garai Pista sodródik valahogy mellém, de ő sem segít, csak vár, fürkész a tekintete. Ekkor fütyül a mozdony, nem is fütyül, hanem inkább felzokog. A csöndbe az öreg bakter hangja hasít bele:

- Beszállás, beszállás, emberek, aki utazni akar! Aki lemarad, itt marad!

Már ott áll mellettem, és feltuszkol a vonatra.

- Beszállás, széplány! Mondtam már, hogy aki lemarad, itt marad! Aki lemarad, itt marad!

- Garai Pista, hol vagy? Garai Pista, hát segíts már! - kiáltanék, de csak ott áll, már-már gyűlöletté villanó csalódással a szemében.

- Nem tudok. Én nem tudok - kiáltja felém, és futni kezd a meglóduló vonat mellett.

És az a sok beteg és szerencsétlen vele fut. A vonat egyre nagyobb sebességre kapcsol, de csodák csodája, ők ott futnak mellette, a lábam előtt. Kapkodják a levegőt, dől róluk az izzadság, de futnak tovább. Ezt nem lehet tovább bírni. Egy lépés, és már zuhanok is az elsuhanó töltés felé. Még látom, ahogy Pista utánam kap...

Hús kezet érzek homlokomon. Kinyitom a szemem. Anyám áll az ágyam előtt. Takaróm a földön, a lepedőm összetiporva.

- Mi baj, kislányom? Mi bánt? - igazgatja el a párnámat.

Hajnalodik. Kikászálódok az ágyból, kimegyek a nyári konyhába. Ekkor lép be apám. Ahogy rám néz, látom, nincs már harag benne, csak megadás, meg annyi fáradtság, hogy nem is lehet azt egyedül elcipelni. Mindenki teszi a dolgát, nemigen szólunk egymáshoz. A nagy fájdalmat mindig a csend mondja ki.

Kilépek az udvarra, nagyot szippantok a levegőből. Most is olyan tiszta, hogy szinte pendül, ahogy az ember belekortyol. Szakajtóval a kezében kilép anyám is, a tyúkokat hívja. Görnyedt hátára nézek, kikapom csontos, szárazkóró kezéből az edényt.

- Hadd tanuljak egy kis gazdasszonyságot - simítom el csodálkozását.

Kiállok az udvar közepére, a tyúkok már oda is gyűlnek a lábam köré. Nagyot markolok a búzából, aztán kinyújtom a kezem, hagyom, hogy kiperegjen az ujjaim közül. Úgy, mint annak idején, amikor a szomszédok még Kisgazdasszonynak hívtak.

Vezeklés

Soha nem volt beteg, még hetven felé is megnézte a nőket, azok meg őt. Állítólag ezért is mentek szét anyával. Merthogy anya egyszer megelégette és lelépett egy másik pasival. Így maradtunk itt hárman: apa, Oszi, aki ekkor még kicsi volt, meg én.

Aztán egyik pillanatról a másikra beütött a menykő. Bekerült a kórházba.

- Daganat. Meg kell műteni - mondta szenvtelenül az orvos.

A műtét után hirtelen megtört, megöregedett. Szégyellte a sztómazsákot, melyet magával kellett cipelnie, mint valami átkot. Nehezen állt talpra, de első pillanattól azt ismételte, hogy vigyük ki Ugornyára a Tisza-partra. Előbb elengedtük a fülünk mellett, de egyre türelmetlenebbül követelte.

Végül beadtuk a derekunkat. Oszi mindenesetre betette a kombiba apa kedvencét, az ócska fonott széket. Tudtuk, hogy nem bír sokáig állni. Amint megérkeztünk, bera-katta a széket a vízbe, segítettem neki levetkezni, aztán beleült. Esteledett, ő meg bámulta a naplementét, áztatta a lábát.

- Apa, mért jöttünk ide? - kérdeztem tőle.

- Itt találkoztam először anyáttal - szólt mosolyogva.

- Anyával? De hiszen ő elhagyott minket! - mondtam csodálkozva.

- Hát el - szólalt meg némi hallgatás után. - Mégis szép volt. Ez volt a legszebb. Lá-tod, az élet úgy folyik el, mint a folyó a lábunk között. Mi meg csak megyünk, keresünk valamit, és észre sem vesszük, milyen gyönyörűen csillog és simogat.

Az igazi meglepetés

Bandi bácsi színes egyéniség, egy közkedvelt ember, afféle életművész. Ócska, rozsdás biciklijén rózta a falut, mindenkire volt egy kedves mosolya, egy tréfás megjegyzése, talán nem is volt haragosa a faluban. Rendszeresen betért a kocsmába, mindig elsütött egy-egy tréfás megjegyzést, sőt, ha ráért, olykor még nótára is zendített.

A rossz nyelvek szerint épp a felesége elől menekült a faluba, illetve a kocsmába. Ez talán túlzás, de tény, hogy Etus asszony igencsak házsártos nőszemély volt, ha kinyi-

totta a száját még a Lajos szomszéd is fedezékbe húzódott, pedig az láthatott már egy s mást, mert kommandós volt. Mint ahogy az is megfelelt a valóságnak, hogy minden hónapban bekasszírozta az ura fizetését az utolsó fillérig. Így meg mindenki azt talál-gatta, ugyan miből iszik az öreg a kocsmában.

Persze, alapjában véve jószívű asszony volt, utólag mindig szánta-bánta hirtelen haragját. Talán ezzel is magyarázható, hogy amikor közeledett Bandi bácsi születés-napja, mégpedig szép kerék, Etus néni meg akarta lepni valami szép, drága ajándékkal. Ezzel akarta kiengesztelni, és egyben tisztára mosni a saját lelkiismeretét.

Sokáig gondolkodott, hogy mi is lenne a megfelelő ajándék. Egy ilyen igénytelen férfiembernek, főleg ebben a korban már egyáltalán nem könnyű vásárolni.

- Mért nem veszel neki egy új biciklit? - kérdezte a szomszédasszony. - Ez a mostani már csupa rozsdá, meg úgy zörög, hogy a kutya is vonítanak.

Az ám, a bicikli! Micsoda szenzációs ötlet! Azonnal a tettek mezejére lépett. Kiadta a parancsot a fiának, hogy menjen be autóval a városba, és vegyen egy kerékpárt. De nem akármilyet! És úgy hozza haza, hogy senki se lássa, mert ezek a népek mindent elplety-kálnak.

Eljött a nagy nap. Összegyűltek a gyermekek, az unokák. Az asszonyok sütöttek-főztek. Aztán a terített asztalnál sorra felköszöntötték Bandi bácsit, akinek a meghatottságtól egészen könnybe lábadt a szeme. Amikor a vadonatúj, csillogó-villogó biciklit át-adták neki, teljesen megrendült.

- Hát a régi hol van? - kérdezte olyan ijedten, mint akit most ébresztettek egy vödör vízzel.

- Ugyan, ne törődj vele! Már reggel odaadtam a cigányoknak, épp vasat gyűjtöttek - nyugtatta meg Etus néni.

Az öreg elsápadt, kapkodni kezdte a levegőt, és visszaereszkedett a székre.

- Mi van magával, édesapám? Hívjunk orvost? - hajolt fölé rémülten a fia.

- Vége, mindennek vége! - zihálta az öreg. - Ott volt az összes félretett pénzem.

- Hol, édesapám?

- A bicikli kormányában, szépen összetekerve. Oda dugtam el anyád elöl.

Szerencsére, hamar kiheverte a csalódást. De azt mondják, már sohasem lesz a régi.

Nagyon leültél, Józsi!

A lakodalom szépen, rendben lezajlott, mindenki jól érezte magát. A két rokonság nem-csak összeismerkedett, de össze is barátkozott. A mulatság után néhány héttel aztán az ifjú férj megkereste a közeli rokonokat és barátokat, mondván, segítség kellene, az apóséknál, aki sokat betegeskedik, meg kellene csinálni a kerítést, amúgy kalákában.

El is mentek öten-hatan egy hétvégén az új rokonokhoz. Az apósékkal együtt lakott a nagymama és a nagypapa is. Már mindent előkészítettek, ott állt a sóder, a cement, no meg a szerszámok, mert akkoriban betonkeverő legfeljebb csak a nagy építőcégeknél volt, a betont mindenki kézzel, pontosabban lapáttal keverte, aztán vödörrel juttatta el a rendeltetési helyére. Kemény munka volt.

Már épp nekikezdték volna, amikor kilépett az ajtón a nyolcvanéves nagypapa és közölte, ő is részt akar venni a munkában, nem lenne rendjén való, ha a család teljesen kimaradna belőle. Próbálták lebeszélni, meggyőzni, hogy van itt elég fiatal, hajthatatlan volt, így ráhagyták a dolgot. Ahogy haladtak a munkával, egyre melegebb lett és hamarosan észrevették, hogy az öreg kezd fáradni. Ömlött róla az izzadság, az arca kipirult, és egyre nehezebben vette a levegőt. Előbb próbáltak neki könnyebb feladatot adni, megkérték, hozzon egy kis ásványvizet, de azzal hárította el, hogy menjenek a fiatalok, ők gyorsabban megjárják.

Később, már mintha meg is szédült volna, erősen lihegett és a többiek attól tartottak, mindjárt összeesik, ennek ellenére nem volt hajlandó pihenni. Ekkor jutott eszébe valakinek, hogy a fiatalasszonyt kell segítségül hívni, elvégre, ha a lányunokának nem fogad szót a nagypapa, akkor senkinek. Jött is hamarosan, mosolyogva, hízelegve kérte az öreget, hogy pihenjen egy kicsit, elvégre van itt elég munkáskéz. Eleinte ez sem vezetett eredményre, de aztán az unoka bekeményített, és egyszerűen ráparancsolt a nagypapára, hogy menjen, üljön le, mégpedig most, azonnal. Mire az öreg közölte, hogy akkor jó, pihen egy kicsit, de csak egy félórásckát, aztán folytatja tovább.

Mint minden rendes falusi háznál, itt is volt az udvaron egy nyárikonyha és annak az árnyékában, a szőlőlugas alatt egy kényelmes lóca. Pontosan a ház bejárati ajtajával szemben. Ide ült le az öreg, ám alig helyezkedett el, kinyílt a ház ajtaja, és kilépett rajta hites felesége.

- Nagyon leültél, Józsi! - kiáltott rá az örege. - Eredj csak, míg pihensz, hozz két vödör vizet a kútról!

Mindenre megtanítalak

Drága kisunokám! Annyira örülök, hogy végre eljöttél és együtt fogunk főzni! Mióta vártam már ezt a pillanatot! Ugye, nem főztél még gulyáslevest? Akkor most megtanítalak. Meglátod, jól jön még... Nem igaz, hogy a pasikat a hasukon keresztül lehet megfogni, de megtartani...

Ne félj, nem egy bonyolult étel! És már mindent előkészítettem. Most disznóból fogjuk csinálni, mert tisztességes marhahúst nem kaptam, de így is nagyon finom lesz. A Seregi Pistától vettem, aki ott lakik a kanális mellett. Ez igazi bio, ebben nincsen vegyszer. Fiatalabb korában nagyon huncut volt, minden nőnek csapta a szelet. Persze, most már ő is megöregedett. De a disznói még mindig nagyon szépek.

Én csak beszélek, meg beszélek, te meg mindig sietsz. Hozz csak egy fazekat a szekrényből! Ne azt a csilivili csicsásat, hanem a régi feketét. Én még mindig azt szeretem. Biztosan azért, mert még az anyámé volt. Érzem a fülén az érintését. A húst már felkockáztam. Gyorsan tisztíts meg és kockázz fel két fej hagymát! Ügyesen csinálod! Nem baj, ha közben folyik a könnyed, szebben csillog tőle a szemed. Most pedig önts egy kis olajat a fazékba, és tedd bele a hagymát, hadd dinsztelődjön!

Tudod, szép ez a disznóhús, ám ha még meglenne az öreg Keresztesi hentesüzlete, biztos tőle venném. De nincs meg, pedig olyan portékája volt, hogy azt Pesten is meg-

irigyelték volna. Már az utcán olyan illatokat lehetett érezni, hogy összefutott a nyál a számban. Minden nap ott mentem el előtte az iskolába, mire odaértem, megéheztem.

Na, ráöntheted a piros paprikát. Ne sajnáld, az adja meg az ízét is, meg a színét is. Most pedig jól keverd össze! Így! Beletesszük a húst, és aztán meg kell sózni. Majd ezt én megcsinálom, mert a sóval nagyon el lehet rontani. Most meg hadd piruljon!

Hogy mi lett a hentesüzlettel? A háború után jöttek a kommunisták és államosították. Az öreg Keresztesinek meg ez volt az élete, még az apjától örökölte a boltot. Belebetegetett, aztán nemsokára meg is halt. De talán jobban is járt így, mert nem kellett végignéznie a pusztulást. Mert aztán már eltűnt belőle az áru, rátukmálták a téeszre, az meg hamarosan bezárta. Azt mondta az elnök, mit áruljon benne, amikor mindent be kell szolgáltatni?

Na, most már szépen pirul a hús, fel kell önteni egy kis vízzel. Csak annyival, hogy éppen ellepje. Bele kell tenni a fűszereket is, már előkészítettem a borsot, a kakukkfűvet és a köményt. Most pedig hagyjuk szépen főni. Vedd le a lángot, csak szépen, türelmesen!

Nagyapád is nagyon szerette a gulyáslevest. Amikor először jött el hozzánk, akkor is azt főzött anyám. Kétszer szedett belőle. Később gyakran mondogatta, hogy anyám biztos beletett valami bájtalt abba a levesbe, amitől ő így belémhabarodott. Persze, csak viccből. Én meg mindig azt feleltem rá, hogy meg volt ő már akkor habarodva, ha el mert jönni hozzánk. Mert apám szigorú ember volt, a fiúktól nagyon féltett. Mondjuk, sokan kerülgettek, mert szép lány voltam. De hát láttad a fényképeket. Hogy hogy ismerkedtünk meg nagyapáddal? Idehelyezték tanítani, sokáig vonattal járt ki. Nagyon jóképű fiú volt. Amikor leszállt a vonatról, mindig itt ment el a házunk előtt, én meg az ablakból lestem. Aztán eljött a bálba, és felkért engem táncolni. Majd elájultam az izgalomtól, ahogy átfogta a derekam, de olyan erősen fogott, mintha sosem akarna elengedni. A szomszéd fiúk, persze, meg akarták verni, nem szerették kiengedni a kezükből a falubeli lányokat, főleg a szebbjét. De én megtudtam, szóltam a bátyámnak, ő meg nem engedte.

Add csak ide azt a villát! Úgy látom, puhul a hús. Rakd hozzá a zöldségeket, itt vannak a tálban! Hogy mi lett a bátyámmal? Hát ő jobb sorsot érdemelt volna. Nagyon szerettem, meg mindig vigyázott rám. Egyszer valaki feljelentette. Állítólag részegen azt mondta, hogy Rákosit már rég fel kellett volna akasztani. Ezt senki nem hallotta. Meg nem is ivott. De azért elvitték, egy év múlva emberi roncsként került haza. Mi sejtettük, honnan fúj a szél. Egymásba szerettek a párttitkár feleségével, hiába kértük, könyörögtünk, hagyja abba. Az meg eltakarította az útból. Na, nézzük csak azt a húst! Alakul, alakulgat. Most rakd bele szépen a krumplit, még egy kis só, meg egy kis víz, és mindjárt kész is lesz, csak még főnie kell. Aztán pár év múlva a bátyám meghalt, de a Jóisten nem ver bottal. A párttitkárt mégis elhagyta a felesége, ő meg 56-ban, amikor égett a lába alatt a talaj, elmenekült az országból. Állítólag valami maffiába keveredett Amerikában és lelőtték. Úgy látom, készen vagyunk.

Megkóstolod? Hát persze, hogy megkóstolod, egy gazdasszonynak tudnia kell, mit főzött. Ugye, milyen finom? Ilyet ott, városon nem eszel. Na, gyere, tálaljunk! Tudom, hogy sietsz. Mindig sietsz. Pedig még annyi mindent akartam mondani neked. Gyere minél előbb! Annyi finomságot tudok még főzni. És téged is megtanítalak. Mindenre megtanítalak!

A lány egyáltalán nem volt szép. Sőt, még csinos sem. Kissé zömök volt, elég vaskos, némileg görbe foci talákkal. Korábban focizott is. Már a megismerkedésük is elég botrányosra sikerült. A lány szólította meg őt a kollégium folyosóján, néhány héttel azután, hogy beköltözött.

- Ugye, te elsős vagy? - kérdezte tőle.

- Hát persze - bólintott kissé csodálkozva.

A másik szigorúan nézett rá.

- A jövő héten lesz az irodalmi önképzőkör első ülése. Neked is ott kell lenned, sőt egy kis ismertetőt is kell készítened valamelyik folyóirat legfrissebb számáról - mondta ellentmondást nem tűrően.

- Eszem ágában sincs - vágott vissza a fiú. - Egyáltalán, ki a fene vagy te?

- Negyedikes vagyok, és én vezetem az önképzőkört - felelte a lány mérgesen. És mondta a nevét is, de azt már nem értette.

- Negyedikes? Na és? Ugyanolyan diák vagy, mint én! Mit parancsolgatsz itt nekem? - háborgott a fiú. Ezen aztán jól összevesztek.

A balhét az egész folyosó hallotta. A többiek korholták, mondván, mégsem kellett volna így beszélni egy negyedikkel. Maga is érezte, hogy kissé túllőtt a célon. De olyan idegesítő volt a lekezelő stílusával! Valakinek eszébe jutott, hogy a lány imádja a focit, holnap meccs lesz a tévében, viszont az ő szobájában nincs készülék, ezért majd meghívják mindkettőjüket, és közben kibékülnek. Így is történt, leültették őket egy ágy szélére, eleinte bizalmatlanul méregették egymást, sőt fizikailag is távolságot tartottak, ám aztán egyre többen jöttek be, igencsak szűkös lett a hely, a második félidőre már teljesen összeszorultak és, talán a meccs izgalmi tették, át is ölelték egymást. Másnap pedig elcsattant az első csók.

A lány a 256-os szobában lakott, és ettől kezdve minden szabadidejét nála töltötte. Szerencsére a két lakótársa gyakorlaton volt valahol, nagyon ritkán bukkantak fel a kollégiumban. Általában éjfél körül vagy azután ment vissza a saját szobájába, a fiúk szemmel láthatóan irigykedtek.

- Mit akarsz egy ilyen csajtól? Ez ki fog téged zsigerelni - mondogatták, meg még cifrábbakat is.

Ennél azonban sokkal rosszabbak voltak a lány még mindig egyedülálló évfolyamtársnői.

- Nem szégyelli magát! Megfogni egy ilyen taknyos kölyköt! Ezért még szinte büntetnek! - suttogták egymás között, mert abban az időben már az is felháborítónak számított, ha egy nőnek fiatalabb pasija volt.

Teltek a hetek, hónapok. Őt mágnesként vonzotta a 256-os szoba. A lány okos volt és humoros, nagyokat nevettek együtt. Szinte észrevétlenül beszivárgott a bőre alá. Sokszor együtt tanult vele, a tanárok később nem is értették, honnan tudja már az előadás előtt a negyedikes tananyagot.

De kapcsolatuk nem volt felhőtlen. A fiú észrevette, a lány soha nem mondja neki, hogy szereti. Ha ez felvetődött, mindig tréfával ütötte el, mondván, biztosan csak az anyai ösztönök tengenek túl benne. A srác tudta, hogy volt egy fiúja, akit elvittek kato-

nának, de a lány megnyugtatta, hogy ez már nem jelent semmit. Aztán egyszer rajtakapta, hogy levelet ír a fiúnak. A megszólítást is látta: „Egyetlen Szerelmem!”.

Akkor sarkon fordult, és otthagya, úgy döntött, véget vet az egésznek, de másnap már elfelejtett minden fájdalmat és büszkeséget, ott állt megint a 256-os szoba ajtaja előtt. Aztán jött a vizsgaidőszak, a lány hazautazott. Amikor megjelent, csak levizsgázott, és elment megint.

– Hagyjuk ezt a fenébe! Nincs semmi jövője – mondta, amikor legközelebb találkoztak. – Az az igazság, hogy találkoztam a gyermekkori szerelmemmel. Nyáron el is akar venni.

Akkor három napig gyászolta a világot, a szerelmet és magát. A fiúk állandóan itatták volna, mert mi más tehet ilyenkor egy férfiember, a lányok állandóan etették.

Sokszor megállt még a 256-os szoba előtt, ilyenkor elszorult a szíve, de nem talált erre semmilyen magyarázatot. Hiszen a lány nem volt szép, sőt csinos sem. Kissé zömök volt, elég vaskos, némileg görbe focistalábakkal. Erre nincs is magyarázat.

Egyszerű történet

- Eljössz? – kérdezte Csaba.
- El – felelte Mara.
- Holnap ugyanitt? – kérdezte Csaba.
- Holnap, ugyanitt – felelte Mara.
- Hoztál virágot? – kérdezte Mara.
- Kinek, ha neked nem? – felelte Csaba.
- Elmegyünk a meccsre? – kérdezte Csaba.
- Veled bárhová – felelte Mara.
- Eljössz anyámhoz? – kérdezte Mara.
- Veled bárhová – felelte Csaba.
- Hívös van ma este – közölte Mara.
- Vedd fel a zakómat! – felelte Csaba.
- Hozzád is bújhatok? – kérdezte Mara.
- Énhozzám? Bármikor – felelte Csaba.
- De jó itt feküdni! – mondotta Mara.
- Benned elmerülni – mondotta Csaba.
- Érezni a bőrödet – sóhajtott Mara.
- Melletted ébredni – suttogta Csaba.
- Kávét két cukorral? – suttogta Csaba.
- Tudod, hogy szeretem – lehelte Mara.
- Holnap is eljössz? – kérdezte Mara.
- Minden nap itt leszek – felelte Mara.
- Finom volt a kávé? – kérdezte Csaba.
- Tegnap finomabb volt – felelte Mara.
- Ugyanúgy csináltam – mondotta Csaba.
- Valami hiányzott – grimaszolt Mara.
- Hiába hívtalak – korholta Mara.
- Le voltam merülve – felelte Csaba.
- Tegnap nem is jöttél – sóhajtott Mara.
- Sok most a túlóra – felelte Csaba.
- Elkísérsz anyámhoz? – kérdezte Mara.
- Már megint anyádhoz? – csattant fel Csaba.
- Mehetünk meccsre is – dörmögte Mara.
- Megyek a fiúkkal – felelte Csaba.
- Már megint nem jöttél – mondotta Mara.
- Mindig nem jöhetek – így szólott Csaba.
- Láttak egy nővel is – pityergett Mara.
- Ne higgy te senkinek! – tromfolt Csaba.